

Braşovai Lapok

Ára 5 (e)

Hétfő
1931 * október 12

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

234. szám
XXXVII. évtől

Ára 5 lej

MOST A YENKI VISZI A PÉNZT

Irá:
Halász
Sándor

The Ray Bar Capital Co. I. N. C. — Ugy hangzik, olyan exotikusan, mint egy hindu fakir neve. De nem fakir, sőt ellenkezőleg: részletüzlet. Amerikai részletüzlet. Egy részletüzlet, egy amerikai, a mely leszerződött a köztisztviselők bukaresti egyesületével és kötelezte magát arra, hogy a köztisztviselőknek „mindenfélé” árut szállít. Vállalta, hogy a mindenféle árut a piaci árnál alacsonyabb árral szállítja és természetesen arra is kötelezte magát, hogy az árut, a mindenfélé, részletre szállítja.

A hosszú és furcsa hangzású amerikai egyesület megállapodásához semmi közünk. Az üzletek azért alakulnak, hogy árujukat elhelyezzék és az egyesületek viszont azért, hogy tagjaiknak előnyt szerezzenek. Az amerikai azért szerződött, hogy több árut adhasson el, az egyesület azért, hogy olcsóbban vásároljon. Legyen, ahogyan akarták. Adjanak és vegyenek. Ez az élet és csak így szép az élet.

De ne legyen úgy, hogy a pénzügyminiszter atyai áldását is rájuk adja és pecsétet tesz e frigyre, amely becsületes és tisztességes üzlet mindaddig, amíg a szerződők magánügye, de égbekiáltó igazságtalanság és kiételezettség, mihelyt pénzügyminiszteri flastronimál tapasztalják.

A pénzügyminiszter megengedte, hogy a tisztviselők havi fizetéséből levonhassák annak a vásárlásnak esedékes részletét, a melyet a köztisztviselők ennél a cégnél vettek, vesznek vagy venni fognak. A pénzügyminiszter a „szerződés végrehajtásának céljából” megengedte, hogy a közpénztárak szedjék be a vásárolt cipő, ruha, fogkefe, gramofon, enőeszköz és hintaszék, mosogató fazék és futószőnyeg és „mindenfélé árú” havi részletét. A pénzügyminiszter hozzájárul ahhoz, hogy ez a cég áruljon és árasson és a pénzügyminiszter az, aki hozzásegíti ezt a céget ahhoz, hogy az ország kereskedői és iparosai elveszítsék, en blokk elveszítsék a köztisztviselők fogyasztását, a köztisztviselők forgalmát és azt a pénzt, amelyet legnagyobb részt az ország kereskedelme és ipara adott a köztisztviselők kezébe, hogy ezzel a pénzzel — vásároljanak. De nálunk vásároljanak! És most a pénzügyminiszter a kereskedelem és ipar adóját bokrétaiba fogja, piros szallagot köt a végére és illedelmes bókál ime ányujtja The Ray Bar Capital Co. I. N. C. uraknak — a pénzt. A pénzüket!

Égbekiáltó! Nagybányán, e perchen, bódésort akarunk építeni a kereskedők, mert a háztulajdonosok makacsodnak és nem akarják a boltbért huszont százalékál mérsekélni. Három sor bódé építésére kértek engedelmet és kibonulnak valamennyien a három sor bódéba, hogy öt-tíz, legfeljebb huszezer lejelet évenként megtakarítsanak, mert nincs forgalom nincs pénz, az állam szolgálai nem kapják meg fizetéseiket és így nem tudnak költeni. És amikor Nagybányán éni öt-tíz, legfeljebb huszezer lejelet, mint haragos kakasok, szemben áll egymással bérbeadók falanxa és lakók rohamcsapata, ugyanakkor a pénzügyminiszter szállítja, tálcán és csomagolva és szitaliolba burkolva The Ray Bar Capitol Co. I. N. C. uraknak Nagy-Románia összes tisztviselőit szöröstől-böröstől.

Mi nem tagadjuk, sőt elismerjük, hogy a tisztviselők hosszú és fura nevű amerikai cég olcsóbb lesz, mint a nagybányai krájlerns. Nem is ott kifogásolunk, hogy nagy pénzt vesz el a kis portékáért, mert hiszen olcsóbb is lehet annak az árúja, aki reggeltől estig százezer pár harisnyát is elad, míg a konkurenciája ha tíz párat kinyom, a magasságokban lakó egek urának hálaadó esti imádsággal köszöni meg a boldogságot hozott nagy napot. Mi inkább és csakis azt kifogásoljuk, hogy

Románia pénzügyminisztere ma, a nyilvánosan elismert burkolt fizetéseképtelenségek esztendejében, átcedálja Nagy-Románia közhivatalnokainak zsebét az Amerikai Egyesült Államok kalmárjának páncélszekrényébe. A pénzügyminiszter úgy látszik nem tudja és ha tudja, úgy látszik, nem akarja tudni, hogy üzletet kötni ma nem művészet, csak az üzlet vételárának összegeit beszélni a feladat. Nem is ott az előny és az égbekiáltó szörnyűség, hogy a vigécek, akik elárastják majd ennek a szegény országnak minden városát, faluját, pusztáját és megkápráztatják a hiteleből kikopott és fizetéseiből hónapok óta elűtött köztisztviselőt, eladnak szecskapagót és porszivógépet és mindenféle árut egyaránt, hanem ott, hogy a pénzügyminiszter és „ajta át az állam, mi mindannyian ésők is, kereskedők és iparosok ugyancsak mindannyian, garantáljuk is a jenkinnek, hogy az eladott árú értéke a zsebében lesz, arra mérget vehet és arra tornyot építhet.

Az a szerződés, amelyet a köztisztviselők egyesülete és az amerikai üzletember egymással kötöttek, értéktelen papírrongy volt mindaddig, amíg a pénzügyminiszter nem vállalta, hogy beáll hozzájuk harmadiknak: pénzbeszedőnek. Most és így, Európa legjobb üzlete, mert nemcsak Románia fogyasztó közönségének legjelentősebb rétegét kapta meg, de megkapja — ami a legnagyobb rikaság! —

a pénzt is. Nagybánya bódékba kimennek a kereskedőjének csak a vezetője maradt meg. A Pénzt, azt nem látja, mert a Pénzt ma már a köztisztviselő sem látja és ha egyszer láthatná, akkor sem kerül a zsebébe, hanem rácsap és öltösz, rajtaüt és elteszi The Ray Bar Capital Co. I. N. C., aki Amerikából jött ide, Álmországba, ahol nemcsak árulni, de inkaszálni is lehet.

Égbekiáltó! Égbekiáltó, mert eggyel több alkalom ismét, amikor újra szállítottak bennünket. Szállítottak, mint árut, mint jószágot, mint testületet és kasztot, szállítottak, a hogyan már megszoktuk, hogy szállítanak bennünket. Évek és évtizedek óta minden üzlet arra megy ki, hogy mennyit és hogyan tudnak belőlünk szállítani. Vannak olyan üzletek, amikor az egész országot szállítják: Kreug-eknek az egész országot szállították. Vannak gyengébbek, amikor csak egy kis hányadát szállítják: Morgannak csak egy kis hányadát szállították. Az egész gyenge fajtaból való az az üzlet, amikor csak a fővárost szállítják patkányirtási célokra és a kis városokukat szeméthordási monopóliumok ostyájában, de néha aztán megint és ismét az egész országot: ilyenkor úgy hívják, hogy új személyazonossági bizonyítvány minden nagykorúnak. És most, a változatosság kedvéért, Románia köztisztviselőit szállítják — az ipar és kereskedelem hőrére.

Westing-fékkal fékezzük a toll iramát és valamennyire lenyugodva és lehiggadva írjuk ide, mert az igazság és tisztesség védelméhez lázító szavak nem kellenek: nincs már betető falatja annak a kaszt-nak és rendnek, amely ma még valahogyan és pergődve adót fizet. Nincs betető falatja már a kereskedőnek és az iparosnak. És ez a csendes és halkszavú osztály, mint a Messiást, úgy várja és

várta a pénzt, amelyet az állam a tisztviselőitől, a paptól, a katonától és a nyugdíjastól és a tanítólól visszatart, mert úgy tudja, hogy ez a pénzfolyam egyszer majd mégis elindul és apró csobogással hozzá is eljut, hozzá, aki adót fizet. És míg a kereskedő és míg az iparos vár és remél, tűr és bizik: odaadják a reménybeli pénzt egy messzi tengerentúlról való amerikaiaknak. előre elmóringolják egy ügyes konjunktura ötletnek, eleve markának ígérk és garantáltan zsebének biztatják.

Az idegen mérnököt, a nem honos előmunkást, a külföldi szakembert nem tűrik meg az ország területén, de a belföldi adót, a belföldi perejleket és a belföldi életelixirt, a Pénzt, akaratlánul is átjászták az első amerikai úsnak, akinek van jelmezes-köpenye, akinek meg van az a nem is nagy észt igénylő üzleti leleménye, hogy itteni kaózkodását nacionalizált román vállalat álarcá alá rejtse.

Nagybányán a kőházakból sátorbódékba vándorol a meglépett és megbénult ipar és kereskedelem, a banikat spórolja és a banikért küzd, huszont százalék házber mérsekélésért pergődik és ugyanakkor Bukarestben egy tál lencséért, vagy még talán még kevesebért nagy talán jó szóért, bókért és szemfényvesztésért: semmiért, a százszázalékot viszi a hajó az Océanon át, hogy partra szállva a Szabadság szobrára kacintson és kikacagja azt a gyarmatot, amelyet megfajt, megnyirt és megtört, mert — ismét szállítottak bennünket.

Ha Bukarestben látjuk, hogy mit csinálnak és mégis csinálják, akkor büdösök, ha nem látják és azért csinálják, ugyancsak büdösök.

Ha türjük, hogy bünözzenek, ha elnézzük, hogy ez a „szállítás” is üzlet legyen: sorsunkat megérdemeljük.

Colfescu ügyész megnyugodott...

Hat hónapi fogházra ítélték Hexner Bélát,

meri egy cikkében azt írta, hogy a zsidók
maradjanak magyarok

Kolozsvár, október 10.

A kolozsvári törvényszék ma hozott ítéletet Hexner Béla mérnök, a Magyar Párt tagjának sajtóperében. Hexner mérnököt tudvalevőleg egy hírlapi cikke miatt ültették a vádlottak padjára. Ebben a cikkében, amely a legutóbbi népszámlálás alkalmával jelent meg, Hexner azzal a problémával foglalkozott, hogy az erdélyi zsidók milyen nemzetiségűnek vallják magukat: — zsidóknak-e, vagy magyaroknak. Hexner amellet tört lándzsát, hogy a zsidók magyaroknak kell, hogy vallják magukat, mert hiszen magyar nyelven beszélnek, ebben a kultúrában nőttek fel és sorsának fordulásában nem tagadhatják meg a magyarságot.

A per kinos szenzációja Colfescu ügyész vádbeszéde volt, amelyet részletesen ismertettünk már és amelyben az ügyész rendkívül egyoldalú és elfogult szempontból vizsgálta a per anyagát.

A bíróság dr. Fehér Dező ügyvéd vádbeszéde után, tanácskozára vonult vissza és kihirdette ítéletét, amelyben

teljes egészében beigazoltának látja a Hexner mérnök ellen emelt vádat, semmiféle enyhítő körülményt nem talál és ezért öt hat hónapi fogsághoz ítélt.

és politikai jogainak három évre való felfüggesztésével sújtotta.

Indokolásában a bíróság megállapítja, hogy Hexner mérnök az inkriminált cikkben összehasonlítást tett a zsidóság szempontjából a román és magyar orszá-
lom között és ez az összehasonlítás a román-
ság rovására történt. Megállapított-
nak látja ezenkívül a bíróság, hogy cikké-
vel Hexner mérnök meg akarta hamisítani

Erdély néprajzi összetételét. Végül pedig úgy látja a bíróság, hogy Hexner cikké-
nek főcélja az volt, hogy a zsidókat arra figyelmeztesse, hogy tartssanak ki a ma-
gyarok mellett, mert ha Erdély vissza-
kerül Magyarországhoz, ezt nagy érde-
mükül fogják betudni.

Colfescu ügyész megnyugodott az íté-
letben, míg a pedó felebbezést jelen-
tett be.

Összehívták a Népszö- veiséget a japán-kinai konfliktus miatt

Genf, október 10.

A népszöveiségi tanácsot sürgősen összehívták, hogy a japán-kinai konfliktus ügyében állást foglaljon.

A kinához intézett japán demarsot diplomáciai körökben élénken tárgyalják. Egyesek szerint a kínai kormány csodálatraméltó türelemről ad bizonyosságot, más vélemény szerint a japán militaristapárt mindenképpen kenyértörésre akarja vinni a dolgot, viszont a hadüzenet ódiumát szívesen hártaná Kinára.

A szovjet fantasztikus harca — a szenny ellen

Az új ötéves terv az életszínvonal emelését s a hagyományos orosz tisztátalanság száműzését tűzte ki céljául

A nagyipari civilizáció után — az egyén kultúrája

Bukarest, október hó 10. Azok a földrengésszerű megrázkódtatások, amelyeken az utóbbi hónapokban a vezető világ hatalmak pénzügyi és politikai élete is átél, általában elvonták a figyelmet az ország problémáiról. A szovjet ötéves tervéről, illetőleg annak soráról, amely még nemrégiben behatóan foglalkoztatta a világ sajtóját és közvéleményét, mostanában már alig esik szó. Pedig a nagy szovjetbirodalom gazdasági politikájában is messzemenő hatású változások mennek végbe, amelyek korántsem közömbösek a világ többi részére nézve.

A szovjet nehéziparának a lehető leggyorsabb tempóban való kiépítésére irányult első ötéves tervet ugyanis most átkapcsolták egy új ötéves tervre, amely már a tömegek életszínvonalának az emelését van hivatva szolgálni. Az eddigi ötéves terv további végrehajtásának a tempóját, a villamosítás és szállítási modernizálására vonatkozó előírásokat kivételével, erősen csökkentették, hogy ezzel szemben a könnyű, tömegfogyasztásra dolgozó iparágakra helyezték a főszerepet és kielégítsék a lakosság egyre követelődőbbé vált szükségleteit.

Ezáltal olyan nagyvonalú gazdasági erőátcsoportosítást hajtanak végre a szovjet hatalom irányítói, amely jelentőségében nem marad mögötte a tíz esztendő előtti, Lenin-féle NEP-politikának sem.

Eddig feláldozták a nehézipar túlhajtott fejlesztésének a tömegek igényeit. A hur azonban már kezdett elpattanásait fenyegetni s ezért Sztalin és munkatársai tanácsosnak látták, egy ugyanolyan taktikai Rückwärtskonzentrierung-ot csinálni, mint amilyen a nevezetes NEP volt.

Most az „apró kérdések” kerültek a szovjet belpolitikájának az előterébe.

Ezúttal az eddigi roham-tempóban rendbe akarják hozni a városokat, megszüntetni a lakás-hiányt és kielégíteni az óriási szükségleteket a lakosságnak élelmiszerrrel és iparcikkkel való ellátása, valamint a közegészségügy és szépségterén.

A szovjet most nyilván azt ambicionálja, hogy rövidesen a jóléti színvonal aránylagos emeltségével gyakoroljon hatást a világra. Hogy ez mennyire fog sikerülni, az természetesen ugyancsak problematikus.

Ujabbán már nagy lendülettel folyik is, ugyszólván párhuzamosan a nagyipari ötéves terv befejezésével, az új „jóléti ötéves terv” egyes részeinek a megvalósítása. Ezt az érdekes átmenetet különös színességgel világítja meg egy kiváló amerikai újságíró, Louis Fischer, a new-yorki Nation állandó oroszországi levelezője, akinek a szovjet-életéről szóló beszámolóit az Egyesült Államokban a legmegbízhatóbbaknak s legtárgyilagosabbnak tartják.

FÉLMILLIÁRD DOLLAR EGYETLEN GYÁRÉRT

— A szovjetszövetkezetek vezetői előtt nemrégiben tartott beszédében, amelyet éles hangja miatt nem adtak közre, Sztalin kiméletlenül kikelt a szovjetkezeti tüzemekben és üzemekben uralkodó rendtelenség és tisztátalanság miatt, — meséli a new-yorki riporter, hozzáfűzve, hogy ennek legfőbb ideje volt, mert a piszok és csunyaság a cárizmus alatt annyira hozzátartozott a munkás életéhez, hogy a tisztaságot „burzsuj” kényeskedésnek tartották. Ez a felfogás még most is uralkodik és nagy akadály a higiénikus életfeltételeknek nemcsak a gyárakban és nyilvános éttermekben, hanem az otthonokban is.

Elmondja ezzel kapcsolatban Fischer, hogy mostanában meglátogatta a híres Dnyeprosztrójt, amely a világ leghatalmasabb vízerőre berendezett villamosműve. A Kharkov melletti mezőgazdasági gépgyárral együtt, amely évente ötvenezert traktort fog gyártani éppen a hónapok kezdve, összesen félmilliárd dollárjába került a szovjetkormányoknak.

Ugy az erőmű, mint a gyár mellett valóóságos külön várost építettek ki a munkások és mérnökök részére.

— A traktor-gyártól egy kőhajításnyira, Kharkov határában, négyezer csá-

lád számára építettek lakásokat, amelyeket a beköltözés sorrendje szerint rendeznek be.

— Meglátogattam ezeket az új házakat. Három, négy és hat-emeletes épületek széles ablakokkal és folyosókkal. Különösen a munkás-lakásokra voltam kíváncsi, amelyeket két és három szobából, konyhából és fürdőszobából állanak. A lakbér olyan alacsony, hogy a háziasszony a legtöbb esetben nem is tudta megmondani, mennyit tesz ki pontosan. A férje fizeti és keresetének átlag 6 — 8 százaléka rug.

— Körülbelül husz lakásba mentem be. Kérdésekre mindegyikben azt a választ kaptam, hogy még nem éltek ilyen jó lakásban.

— Körülhatogattam során rábukkantam

Egyetlen székelvfyöldi gazda, aki megtollasodott,

A falu lakossága arról is kiderül, hogy ő a csik-szenttanási közbirtokosság betörője addig, amíg kézre nem került a betörő

Csikszereda, október 10.

Pár nappal ezelőtt irtuk meg, hogy két csikszenttanási gazdaembert kötéllal vezette be az erdőből azt az öreg pásztort, aki a csikszenttanási közbirtokosság 1 millió 200 ezer lejének elrablásával kapcsolatban erősen terhelő vallomást tett ellenük. A pásztor vallomása nem volt megtámadhatatlan erejű s éppen ezért a nyomozó hatóságok a két gazdaembert elengedték, a falu közvéleménye azonban nem adta meg ilyen hamar a feloldozást. A két gazdaember üldözöttnek, számkivetettnek érezte magát s az előlötti elkésredésük vitte rá arra őket, hogy a terhelő tanut erőszakkal is vallomása visszavonására bírják.

Ezzel a nem mindennapi tettel kapcsolatban a falun újra erőtt vett az izgalom s mindenki ismét a tetteseket kutatta. Különösen a régi gyanúsítottak jártak nyitott szemmel, figyeltek minden gyanus körülményre. Így tett Guzdán Béla kereskedő is, akit annak idején szintén gyanuba vettek.

Feltűnt neki, hogy a betörés elkövetése után néhány héttel Szakáli István hírtelen nagymérvű gazdagodásáról tesz tanuságot. Nagyarányú építkezéseket eszözöl, holott azelőtt nagyon szegény embernek ismerték. Később luxus-lovakat vásárolt Szakáli, holott azelőtt fuvarozni is alig volt lóva. Az asszony pedig és a leány egyre drága ruhákat, sőt ékszereket hordanak haza Gyergyószentmiklósról, Csikszeredából, Brassóból.

A gyanus jelenségek a csendőrmesternek is tudomására jutott. Ő is figyelni kezdett. A napokban egy ejtette a dolgot, hogy feltűnés nélkül találkozók Szakáli-val. A találkozásokon megkérdezte tőle, hogy miképpen lehet ez: ő gazdagodik akkor, amikor mások szegényednek. Szakáli nyelt egyet, de aztán kivágta, hogy a leánya szolgál, szépen is keres, az élet azonban így is nehéz. Mégis, hogy a barátság megmaradjon, ő hajlandó 20 ezer lejt adni az őrmesternek.

A csendőrmester cselből örömmel fogadta a megvesztegetési kísérletet. Kíváncsi volt, hogy Szakáli honnan veszi elő a 20 ezer lejt, amikor ekkora összeg készpénzben öt faluban sem található. Szakáli azt felelte, hogy dánfalvi rokoni kisegítik.

Aztán elváltak. Szakáli csakugyan Dánfalva felé indult, de hamarosan visszafordult, amint ezt az óvatosságot nyomában tartó csendőr megállapította. Utközben találkozott a fel-ségével, akivel összesugott, aztán mindketten hazamentek. Az őrmester óvatosságot utánuk s aztán az udvaron úgy rejtőzött el, hogy megfigyelhesse a gyanus házaspárt. Rövid idő múlva az asszony kijött a házból s az illembelyre ment, ahonnan pár perc mul-

egy amerikai asszonyra is, aki hosszú éveken át élt férjével Detroitban, ahol Ford munkásai voltak. Tízéves kislányukkal egy kétszobás, konyhás, fürdőszobás lakásban élnek. Ragyogott a tisztaságtól. Éppúgy lehetne New-yorkban, vagy Berlinben. Néhány perccel később egy cseh munkás lakásában tettem tiszteltem. Ez pontos utánzata volt az izléses és rendez amerikai-orosz lakásnak, de már nem olyan tiszta. Egy fokkal lejjebb állott ebből a szempontból.

— Ezután egy olyan lakásba léptem be, amelyben orosz lakott. Itt nagy különbséget tapasztaltam. A fürdőszobát mosásra és ruha-szárításra használták, a falba vert szegeken ócska holmik lógtak, s általában egy lomfár benyomását keltette. A konyha is piszkos volt. Kisgyerekek ordított a bősében. Az egyik szoba falán legyező-formában képes-levelezőlapok, családi fényképek, színes tájképek és a szovjetvezetők arcképei. S mindenütt rengeteg légy. Nem elég ám nagyszzerű lakásokat adni olyan embereknek, akik nem szoktak hozzá a jó életmódhoz!

ROHAMCSAPATOK A PISZOK ELLEN

— A Dnyeprosztrójt közös konyhája valószínűleg a legjobban felszerelt modern konyha az egész világon. Drága pénzen szerezték be Londonból villamosfűző és sütő-készülékeket s úgy tervezték, hogy ezzel a munkáscsaládok ezreit fogják mentesíteni az otthoni háztartástól. Ennek ellenére a munkások otthon étkeznek. A dolog magyarázata pedig az, hogy a nagyszűri berendezésű közös

konyha tele van léggel és piszokkal, az ételek izetlenek, sőt rosszak, az étkezde pedig mindig tulzsufolt és zajos, akár egy barak.

— Most azonban, hogy Sztalin kikezdte a szovjet-életnek ezt a baját is, — állapítja meg az amerikai újságíró — gyors javulás mutatkozik. A moszkvai szovjetkezeti üzemek egyszerre tisztábbak lettek.

— Megindult a harc országvezető az egyéni higiénáért és tisztaságért. Mindezt „könnyű lovas-különítmények” szerveződtek, főleg a kommunista ifjúsági munkásokból, akik meglepik az élelmszerraktárakat, áruházakat, gyári konyhák és éttermeket, mi több, az egyes munkáslakásokat is, s erélyesen ellenőrzik a rendet és tisztaságot. Oroszország piszokban nevelkedett fel s majdnem megszerette már azt. Most ezt a megszállást akarják megtörni.

Megállapítja végül Fischer, hogy az életszínvonal öt éves tervének a megvalósítása nem kevesebb szívósságot követel meg a szovjetnél, mint a nehézipari industrializálás eddigi lendületes és gigászi munkája. Az objektív életfeltételek megteremtésén túl meg kell új-hodtatni a rendkívül visszamaradt orosz tömegek egész gondolkodás- és életmódját, aminek szintén hatalmasak a nehézségei. Az ipari civilizáció nem sokat fog érni, ha nem halad vele párhuzamosan az egyéni kultúra fejlődése. A jólét és közegészségügy öt éves tervével talán az eddiginél is keményebb fába vágta a fejszéjét a szovjet.

(K)

ruhák, selyem pizzamák, ezüst evőeszközök, végszemek és vásznak, uri cipellők kerültek elő, azok közül 12 szék még fel nem bontott nulláslistát és 27 ezer lej készpénz.

Hozzávetőleges számítás szerint a falusi házban talált értékek, az építkezések, a vásárolt lovak értéke, és a kölcsön kihe-lyezett pénzek összesen 600 ezer lejre te-hetők. Ebből a körülményből arra követ-keztetnek, hogy Szakáli-nak társai voltak a közbirtokossági kassza kifosztásánál, akikkel megosztotta a rablót pénzt.

A csendőrség értesítette a dolgokról a csikszeredai ügyészséget, ahonnan a fő-ügyész és a vizsgálóbíró nyomban kiszáll-tak a helyszínére és megkezdtek a vizgá-latot. Szakáli és gyanuba vett társai ed-dig még tagadnak, hírek szerint azonban a hatóságok kezei között már is megcá-folthatatlan bizonyítékok vannak arra vo-natkozólag, hogy a közbirtokossági kass-zát valóban Szakáli és eddig még isme-retlen társa, vagy társai fosztották ki.

va egész marok ezresekkel tért vissza.

Több bizonyíték már nem kellett a csendőrmesternek. Nyomban vallatóra fogta őket, de azok az első ijedtség leköz-dése után konokul tagadtak. Természe-ten letartóztatták őket, a házban pedig házkutatást tartottak.

A házkutatás eredménye igen nagy meglepetést hozott. Aranyórák, selyem

Sürgősen rendezik a resiczai problémát

Bukarest, október 10.

A resiczai munkások csüörtörtöki erőtel-jesebb fellépése megteremtette az ered-ményt. Szombaton délelben Argetoianu pénzügyminiszter elnöklele alatt a pénz-ügyminiszterumban összeült az a bizott-ság, amelynek nyugvópontja kell juttat-ni a resiczai problémát és gondoskodnia kell arról, hogy a Resica-művek az állami tartozásokból legalább annyit megkap-hasson, amennyiből ki tudja fizetni az el-maradt munkabérek és tisztviselői fi-zetéseket.

Nemecsek János, a Resica-művek ke-rületi titkára szombaton délelőtt érkezett meg Bukarestbe és magával vitte azt a memorandumot is, amely a munkások követeléseit foglalja magában. Ebben a memorandumban, amit a munkások a Resica-művek központi igazgatóságához és a kormányhoz címeztek, az alábbi hat pont foglalja össze a munkások kíván-ságait és követeléseit:

1. A munkások és tisztviselők mun-kadíjának és a nyugdíjas volt alkal-mazottak nyugdíjának pontos folyósi-tása.

2. Az eddig elmaradt munkabérek és fizetések után a társaság fizessen 10 százalékos késedelmi kamatot s ezt a

pénzt fordítsák a Resica-művektől el-bocsátott munkanélküliek segélyalapjá-nak megteremtésére.

3. Az adóügyi hatóságok kapjanak azonnal rendeletet, hogy a fizetések és munkabérek késedelmes kifizetése mi-att foganatosított adóvégrehajtásokat függeszték fel.

4. Addig, amíg a Resica-művek ki nem fizeti az összes elmaradt munka-bérek és fizetéseket, a munkások kap-janak adósságaik törlesztésére időleges moratóriumot.

5. A közoktatásügyi miniszterium hasson oda, hogy a Resica-művek al-kalmazottainak gyermekei, akiket a ta-xák és más iskolai költségek ki nem fizetése miatt kiltítottak az isko-lákból, újra rendesen látogathassák az előadásokat.

6. A Resica-művek igazgatósága in-tervenáljon a helyi kereskedőknél, hogy a vállalat alkalmazottai hitelben is vásárolhassanak s ezekért a hitele-kért a vállalat vállalja a garanciát, a mennyiben ehhez az érdekelt kereskedők ragaszkodnak.

A memorandumba foglalt követelések és kívánások valószínűleg hétfőn kerül-nek a tárgyalóbizottság elé.

Telefon 145	Redoute Mozgó	BRASSO
Szombaton, Zilahy Lajos színműve: a „Tábornok”		
OLGA TSCHÉHOVA, CONRAD VEIDT.		
Szombaton délután 3 órakor Matiné: „HÁZAS AG VÁSÁRA”		
Következő műsorunk vasárnap		
Szevillai borbély című világfilm.		
Főszerepben: RAMON NOVARRO, partnere SUZY VERNON		
Vasárnap délelőtt 11 órakor Matiné: GENERAL PLATOFF.		

Akadjon Csikmegyében tiz arravaló igazember...

A Székelyföld eddig áldozatként paragon hagyta politikai, erkölcsi és anyagi erőit. Az első lépés az új célkitűzések megvalósítása felé

Közbirtokosságok! Rázzátok le magatokról az élősködő kullancsokat

Csikszereda, október 10.

Négy évvel ezelőtt Brassai Sándor gyergyótölgyesi bankhivatalnok órákon keresztül magyarázta nekem, hogy a közbirtokosságok részére egyedüli menekülési lehetőség, ha valamilyen formában egységbe tömörülnek, közös vezetéssel verik vissza az ellenük irányuló támadásokat s közös célkitűzésekkel dolgoznak a székelyföldi anyagi és erkölcsi tőkék megmentése érdekében.

A tömörülés formáját ő a szindikalizálásban látta, amire az érvényben levő törvények is kielégítő lehetőséget nyújtottak. Meggyőződése annyira szilárd volt, sőt konok, hogy éjjeleken keresztül dolgozott: memorandumot készített, a kérdést minden oldalról megvilágította, kidolgozta. Ezt a testes memorandumot aztán — az én tanácsomra is, — elküldötte mindazoknak, akik a megvalósítás érdekében valamit tehettek, vagy tehettek volna.

Nem történt semmi. És hogy nem történt, az nem Brassai Sándoron múlt. Nem is a közbirtokosságokon, melyek később a Bartalis Ágoston akciója során megmutatták, hogy van bennük készség

az okos, higgadt és előrelátó jóra.

Minden közbirtokosságnak van ügyésze. Barabás János példája mutatja, hogy mennyit lehet keresni ebben a minőségben. A tisztességesebb, sőt egészen tisztességes uton elért ügyészi kereset sem volt megvetendő megélhetési lehetőség.

Most azonban, ez már mindegy, a közbeeső négy év elmúlt, a közbirtokossági vagyonok meglehetősen leolvadtak. Páll Gábor képviselő igazán az utolsó órában feszült neki, hogy ezt a nagyon nehéz kérdést dülőre vigye. A közbirtokosságok közös értekezlete ebben az ügyben holnap, vasárnap lesz Csikszeredában. Sokan vannak olyanok, akik az akciót gáncsolják, mert a szindikalizálás, vagy bárhogyan nevezzük ezt a tömörülést, nem áll érdekükben. Habozni azonban, vagy megállni most már nem lehet, nem szabad.

Legyenek Páll Gábor mellett okos, előrelátó és elszánt emberek, akik a maguk és a csiki székelység érdekében segítenek kiverelkedni az öntudatosabb előrehaladás első lépését.

Mert ez a legelső lépés: a közbirtokosságoknak le kell rázniuk magukról a rajtuk élősködő kullancsokat!

Önvédelem!

A közbirtokosságok szindikalizálására irányuló törekvés ma már nem több, de nem is kevesebb, mint az elkeseredett, fogcsikorgató önvédelem. Ha a tömörülés nem történik meg, úgy néhány év múlik még csak el és szétszedik, szétépítik ezeket az egykori vagyonokat.

Nemcsak a hivatalos harácsolók, a lelkiismeretlen élősködők, hanem az a hivatalos gárda is, amely a közbirtokossági vagyonokat évek óta fejős tehénnek tekintette s a hivatalos hatalom néha szelíd, néha nagyon is erőszakoskodó erejével mindig kisajította magának a beígért „jóindulatért” járó ajándékot. Nem tudjuk, meddig tart még az az idő, amíg a törvényességet és az igazságot is csak úgy lehet érvényesíteni, ha előbb a „jóindulatot” megfizetik. Az azonban bizonyos, hogy a törvények alkalmazásánál tág tere van a rosszindulatnak is. Az alsóbb hatóságok rosszindulata felmérhetetlen kárt okoz még akkor is, ha a felsőbb igazságszolgáltatási fórumok meglehetősen az elégtételt. Gondoljunk csak a csikkarcfalvi esetre, amelynél egész vagyont emésztett fel a beindított bünyű vizsgálat, holott a marosvásárhelyi

tábla megállapítása szerint a bűnyű eljárásnak nem is volt helye.

És gondoljunk arra, hogy csak a közelmúltban néhány tulambicózus adóellenőr százezres bírságokkal támadt rá sorban a közbirtokosságokra, holott a bírságolásnak semmi törvényes alapja nem volt. Az eljárás azonban folyik, a közbirtokosságoknak védekezniük kell. Néhol, ahol a közbirtokossági vezetőség nem eléggé rugékonny és felkészült, könnyen megtörténhetik az, hogy a szükséges formalításokról megfeledkeznek s így a törvénytelenül követett bírságot meg kell fizetniük. Ám, ha nem is felekeznek meg róla, ahány közbirtokosság, annyi helyen kell jogi tanácsokat kérni, kérévényeket szerkeszteni helyeigazni. Mennyivel könnyebb és olcsóbb volna, ha a hivatalos ügyekkel járó rengeteg teendő egyetlen, nagyszerű felkészültségű és feltétlenül becsületes központi iroda intézné.

És ez az iroda, ez a központi vezetőség, számontartana mindent! Számontartaná a kullancsokat is. Mert a megvásárolt jóindulat és a mindig lesben álló rosszindulat egyként veszedelmese.

A felosztás veszedelme!

A gyergyói nyomorúságból fakadó elkeseredés vetette fel ezt a meggondolatlan és eléggé el nem ítélt ötletet: fel kell osztani a közbirtokosságokat. Mindenki kapja meg azt, ami arányrészé szerint megilleti s akkor legalább nem lapják, tépik szétjéll mások.

Gyergyószentmiklóson van a fészke ennek az osztózkodási pártnak. Szabó Bence, ifjabb és idősebb Szász István, Hideg András és mások kardoskodnak mellette. Elkeseredésük jogos és érthető, tervük azonban nagyon rossz és nagyon veszedelmes. Nem gondolnak arra, hogy az arányrészek szerint való felosztásnál csak a gazdagok járnak jól, akik akkor a földterületet kapnak, hogy az erdőgazdálkodást maguk is üzhetik. Nem gondolnak arra sem, hogy az ilyen osztózkodás megint csak tág teret nyújt a felháborító visszaéléseknek, amelyek régi tapasztalat! — a gazdagok javára és a szegények kárára történnek. Nem gondolnak arra, hogy a pénzzel és összeköttetéssel nem rendelkező szegényebb réteg esetleg értéktelen, nehezen megközelíthető keskeny erdőpántlikákat kap, a miről egyszerre eladhatja néhány garas-

ért a fát s aztán csupaszon marad örök időkre.

És nem gondolnak legfőképpen arra, hogy ez a felosztás megint annyiba kerülne, hogy felemésztené a még megmaradt vagyonok felét. Az a regáti erdőmérnök akivel ebben az ügyben tárgyaltak, nem is kért sokat: csak negyven százalékot. Ő irtózatosságot szedne össze, Hideg Andrásnak és társainak azonban nem jutna annyi, hogy az adósságot belőle kifizessék. Az erdőbirtok kihasználhatási természete a nagy területeket követeli meg. A szétaprózás 50 százalékos értékcsökkenést jelent.

A mai körülmények között nem elaprozódni, hanem tömörülni kell!

Alapot rakni a jövőnek!

Keserves tapasztalatok mutatták meg, hogy az eddigi utkeresések mindenképpen rosszaknak bizonyultak.

A Székelyföld áldozatul dobta azokat a politikai, erkölcsi és anyagi lehetőségeket, amiket az új körülmények közé kerülés pillanatában még a mainál sokkal

Ezekből az erőkből és lehetőségekből sokat elfecséreltek az elmúlt gonosz idők. Most már nem tehetünk mást, minthogy a megmaradt lehetőségeket használjuk ki teljes nekiszánással, megtisztulással és a közért, csak a közért buzduló akarat-tal.

Meg kell menteni, ami még van. Ehhez pedig az első lépés a közbirtokosságok szindikalizálása és olyan kezre való bízása, akik a tömörített vagyont szentségként tisztelik és a köznek adják vissza azt, ami a közé.

A Csiki Magánjavak ügyéből is lehet még valami...

A közbirtokossági vagyonokból is megvan, amíg megmaradt. A Székelyföld húzódjék össze, tömörüljön a maga tűzhe-lye köré, hogy a maga lehetőségeit az erdélyi magyarság javára is kihasználhassa. Tudom, hogy a legnagyobb nehézség az erkölcsi erők megingása. („Az erdő megrontotta az erkölcsöket“.)

Dehát: akadjon Csikban és Gyergyóban legalább tíz arravaló igazember, aki tiszta indulattal teszi meg az első lépést, hogy aztán a többi lépések is elkövetkezhessenek az új elgondolások megvalósítása felé.

Kacsó Sándor.

Milyen kisebbségi bankok részesültek a rendkívüli visszleszámítolási hitelből

Még a 40 milliót sem adták ki

Bukarest, október 10.

Lapunk más helyén közöljük, hogy a Nemzeti Bank a kisebbségi pénzintézetek a kilátásba helyezett 40 millió helyett csak 18 millió 500 ezer lej rendkívüli visszleszámítolási hitelt nyitott, a melyből az alábbi bankok a következő arányban részesednek:

A Segesvári Takarékpénztár és a Dicsőszentmártoni Gazdabank 2 millió 200 ezer, a Zilahai Takarékpénztár 1 millió 700 ezer, a Tasnádi Takarékpénztár 1 millió 500 ezer, Udvarhelyi Takarékpénztár 1 millió 700 ezer, Szászrégeni Keresz-

tény Népbank 250 ezer, Marosludasi Takarékpénztár 250 ezer, a Hitelszövetkezetek Kolozsvári Központja 5 millió 400 ezer, Alsófehérmegyei Takarékpénztár 500 ezer, Szászrégeni Takarékpénztár 600 ezer, Görgényi Bank és a Ditrői Takarékpénztár 2 millió, Marosújvári Hitelbank 600 ezer, Tasnádi Kereskedelmi Bank 1 millió 700 ezer, Vajdahunyadi Takarékpénztár 500 ezer és végül a Szatmári Hitelbank 1 millió 500 ezer lej. Amint látható, a szűkreszábot rendkívüli visszleszámítolási hitelben kifejezetten csak a kis bankok részesültek.

ANNO 1931

A bécsi fecske és a marosvásárhelyi kislány, akit megharapott egy kutya

Marosvásárhely, október 10.

Nem magyarázunk, nem fűszerezünk, nem kiabálunk, csak rideg pontossággal mint ahogy egy aktát szoktak elreferálni, adjuk az alábbi történetet.

Csak emlékeztetőül írjuk ide, hogy 1931-ben vagyunk és Bécsből repülőgépen szállították a megdermedt fecskéket Velen-cébe.

Hajdu György Mariska nevű kislányát tegnap délután az utcán egy Fata György nevű ur foxi-kutyája véresre harapdálta. A több sebből vérző gyerekek az apa a közközházba rohant, hogy ott bekötözzék. — Nem lehet addig bekötözni a gyermeket, — mondták a kórházban —, míg a rendőrségben jegyzőkönyvbe nem foglalják az esetet. Előbb ott kell elintézni és a tisztifőorvosnál, csak azután hozza vissza bekötözni ide a gyermeket.

Az apa kétségbeesetten rohant a fájdalomtól vonagló gyerekekkel a rendőrségre. A rendőrségben előbb a harapós kutya gazdája iránt érdeklődtek. Mivel Hajdu György nem tudta meg még előbb a nagy rohanásban és kétségbeesésében a garázdálkodó foxi gazdája nevét, a jegyző-

könyvet nem akarták kiállítani. A rendőrigazgató az ügyeletes tiszthez, az ügyeletes tiszt a tisztifőorvoshoz az egyik az alantashoz, a másik a felotteséhez, az emeletről a földszintre, a földszintről az emeletre küldték a szerencsétleneket, a mig végső kétségbeesésében látva a tisztviselők részvétlenségét, a napszámos hazavitte a kutyaharapós gyereket.

Most otthon van a gyerek. Köszönetlen, nem tudja senki, veszett volt-e a kutya, a gyerek élete veszélyben van-e?

Eddig van.

Hatvan napos moratórium Braziliában

Rio de Janeiro, október 10.

A brazilai kormány, a nyomasztó pénzügyi helyzetre való hivatkozással, hatvan napos moratóriumot léptetett életbe az összes, külföldi devizákban fizetendő magán- és állami adósságokra. A moratórium leginkább Angliát érinti.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ
RBASSO

Szombaton és vasárnap fut még a

Nyugati vándorok (A NAGY UT)
című óriásfilm.

Hétfőtől kezdve: Remarque halhatatlan remekműve, a filmművészet mesteralkotása:

Nyugaton a helyzet változatlan

nemzetközi kópia, 14 felvonásban.

Vasárnap délelőtt nagy
matinéelőadás:

„A csók”

GRETA
GARBO-val.

UJRA MIKLAS LETT az osztrák köztársasági elnök

Bécs, október 10.

A Nemzeti tanács pénteken délből 109 szavazattal újra Miklós Vilmost, az eddigi elnököt választotta meg az osztrák köztársaság elnökévé.

Miklással szemben jelölve volt Renner Sándor szociáldemokrata, aki azonban csak 93 szavazatot kapott. Miklós ezután, a szokásos formalitások után, letette az esküt, és biztositotta a kormányt bizalmával. Feleslegessé vált a kormányának az elnök választása miatt való lemondása.

Felemelték a francia kamallábat

Páris, október 10.

A Francia Bank a leszámítási kamatlábat két százalékról két és fél százalékra emelte fel.

A dollár, font, frank egységes stabilizálása

Páris, október 10.

Laval miniszterelnök ma kijelentette a sajtónak, hogy amerikai útján a font, dollár és a francia frank stabilizálásáról fog tárgyalni. A francia miniszterelnöknek az a célja, hogy ezt a három valutát megszilárdítsa és a kereskedelmi forgalom biztos eszközévé tegye.

Felhívás

Brassó és vidéke magyar lakosságához

Brassó, október 10.

Szombaton, október 17-én nyílik meg Brassóban, az Iparegyület (Gewerbeverein) megfelelően átalakított nagyteremében Bérczi Mihály igazgató szakavatott vezetésével a Magyar Színház.

Bármennyire súlyos is magyarságunk gazdasági helyzete, mégis, azoknak, akik tehettek, segítségére kell sietniük a színház vezetőségének, hogy a legértékesebb magyar kultur-munkát akadály nélkül folytathassák.

Ezen támogatást nemcsak azért kell megadnunk, mert Bérczi igazgató, aki évtizedeken át volt a kolozsvári Magyar Színház vezető egyénisége és Janovics igazgató helyettese és elsőrendű társulatával is arra mindenben rászolgált, hanem főképpen meg kell adjuk azért, hogy 30-40 magyar művész testvérünket, a magyar kultúra eme derék harcosait elősegítsük hivatásuk gond nélküli teljesítésében.

Eppen ezért tehát, mely tisztelettel fordulok Brassó és vidéke magyar lakosságához és arra kérem, hogy rendszeres színházlátogatással támogassa a Magyar Színház zavartalan működését.

Magyar testvéri szeretettel:

SZABÓ BÉNI

országgyűlési képviselő.

Se inflációt, se deflációt!

Az angol munkáspárt választási jelszava

London, október 10.

Jelentettük, hogy Angliában e hó végén parlamenti választások lesznek, amelyre az egyes pártok már megkezdtek agitációjukat. A munkáspárt és a konzervatív párt 500-500 jelöltet állít, míg a kisebb pártok, közöttük a liberálisok, 15-30 jelöltet. A munkáspárt már kiadta programját, amelyben élesen elítéli az infláció gondolatát, ugyanakkor azonban helytelennek tartja az aranystandardhoz való visszatérés érdekében való deflációt is.

Törzsde

1931 október 10.

Zürich (nyitás): Berlin 119, Amsterdam 205.30, Newyork 503, London 19.50, Páris 19.95, Milánó 26.10, Prága 14.96, Budapest 90.02 és fél, Belgrád 89.5, Bukarest 50.5, Varsó 56.60, Bécs —.

Halálra ítélték Dr. Mayert, a feleséggyilkos csehországi orvost

Eger, október 10.

Az itteni bíróság ma hozott ítéletet dr. Mayer ismert orvos ügyében, aki ez év elején meggyilkolta egy autókirándulásra a feleségét, hogy az annak nevére kötött

biztosítási összeghez hozzájuthasson. Az esküdték tizenegy szóval 1 ellenében bűnösnek mondták ki dr. Mayert, akit erre a bíróság kötél általi halálra ítélt.

Két nevezetes székelvi földi dátum:

Okt. 10: A csiki magánjavak ügyének tárgyalása

Okt. 18: A csiki közbirtokosságok közös értekezlete

Csikszerecs, október 10.

A csiki magánjavak ügyének tárgyalását a Népszövetség őszi ülészakán ismét levették napirendről, még pedig a román delegáció kérésére. Ezzel majdnem egy időben a bukaresti külügyminisztériumnál működő bizottság tárgyalásra hívta meg a magánjavak petíciójának aláíróit. A csiki magánjavak jogi képviselői napokig tárgyaltak Bukarestben a kormány megbízottjaival, a megbeszélések eredménye azonban mindössze egy semmitmondó kommuniké volt.

Ez az ősz legelején történt azóta a csiki magánjavak ügyében nem történt semmiféle lépés, amely azt bizonyította volna, hogy a kormányban valóban megvan a komoly szándék a nemzetközi bizonytalanságok miatt felmerülő problémák megoldására.

Most azonban a kormánytól kiküldött tárgyalóbizottság táviratilag értesítette a petíció aláíróinak jogi képviselőit, hogy október 10-én újra jelenjenek meg Bukarestben a tárgyalások folytatására. A távirat kikészítése után a csiki magánjavak jogi képviselői: Pál Gábor dr.

kamarai képviselői, Györgypál Domokos dr., a magánjavak igazgatótanácsának elnöke és László Dezső dr. már el is utaztak a fővárosba, hogy a tárgyalásokat megkezdjék.

Beszámoltunk már arról, hogy Pál Gábor dr. kamarai képviselő kezdeményezése a csiki közbirtokosságok közös értekezletét hívták össze október 18-ra. Ezen az értekezleten módot keresnek arra, hogy az önálló közbirtokossági alakulatok működését egységesítsék és a szindikalizálás végrehajtásával eddig elviselhetetlenül rájuk nehezedő terhek nagyrésztől szabaduljanak. A csiki közbirtokosságok október 18-iki nagygyűlése iránt az egész Székelyföldön óriási érdeklődés nyilvánul meg. Udvarhely, Háromszék és Marosmegye közbirtokosságai is bejelentették már részvételüket a Csikszerecsben megtartandó gyűlésre. Ilyen körülmények között minden remény megvan arra, hogy a mai gazdasági körülmények között valószínűleg jutott közbirtokosságok érdekeit és vagyonát sikerül észszerű intézkedések kidolgozásával biztosabb alapokra sikerül helyezni.

Kilenc fegyelmi lett a szerenádból

Városi tisztviselő nem énekelhet a dalárdában

Szatmár, október 10.

Eppen most egy éve történt, hogy az Országos Magyar Párt évi rendes kongresszusát Szatmáron tartotta meg. A kongresszus szabályszerűen zajlott le. Ünneplő fogadtatással kezdődött, diszhangversennyel, nagygyűlésekkel folytatódott és szerénáddal zárult. A szerénád, amelyet az éppen most Kolozsváron első díjat nyert szatmári dalárdák tartottak, tulajdonképpen nem a Magyar Párt akkor Szatmáron időzött vendégeinek, hanem Inczedy Joksmann Ödön Dalszövetségi elnöknek szólt.

A Magyar Párt szatmári vendégei hazautaztak és egy néhány napra rá megkezdődtek a fegyelmik.

A hivatalos város fegyelmi eljárást indított egy egész sereg tisztviselő ellen, azért, mert — így szól a vádirat — résztvettek a kongresszus rendezőségében, a színházi hangversenyen, mert énekeltek a szerénád adó dalárdában.

Az akkori nemzeti-parasztpárti rezsim polgármestere, Ferentiu Ágoston, a fegyelmi eljárás levezetésével dr. Erdélyi Trajan, városi tanácsos bízta meg, aki azóta meghalt. Dr. Erdélyi a fegyelmi eljárást le is vezette és megállapította, hogy a rendezőségben városi tisztviselő nem vett részt, a hangverseny, amely tisztán és kizárólag zenei és irodalmi műsorra volt, magyar nemzetiségű városi tisztviselő is végighallgathatta és egyedül anynyiban találta bűnösöknek a tisztviselők egy részét, hogy résztvettek egy olyan szerénádban, amelyet bár a Dalszövetség Elnökének tiszteletére rendeztek, de mégis azt a Magyar Párt országos elnöke, gróf Bethlen György is végighallgatta.

A magyar városi tisztviselőknek tudni kellett volna, — mondotta az akkori fegyelmi ítélet —, hogy Szatmáron a szerénáddal egyidejűleg a Magyar Párt politikai vezetési is jelen vannak és tudniuk kellett volna, hogy ez a szerénád egyben politikai jellegű is. Városi tisztviselő nem politizálhat és így az a tisztviselő, aki ebben a politikai színezetű dalünnepélyben résztvett, bűnös, aki legalább dorgálást megérdemel. Meg is kapták a tisztviselők a dorgálást és ezzel az aktát irattárba helyezték.

A Jorga-rezsim első dolga volt, hogy ezt a befejezett fegyelmi eljárást felmelegítse. Kikereste az aktákat az irattár-

ból és újra elkezdte a vizsgálatot. A Jorga-rezsim nem törődött azzal, hogy itt már egyszer lefolytatott eljárásról áll szemben, ugynevezett res judicatával van dolga, hanem

a tartományi igazgatóság felhatalmazásával újra előről kezdte az „irredentát”.

Szegény magyar tisztviselők hiába hívtakoztak arra, hogy ne bánták őket tovább. Egy bűnért csak egyszer lehet ezen vedni és ők már egyszer megszervezték, nem használt semmit. Megindult az eljárás.

A tisztviselők az irattárba rohantak. Annak a jegyzőkönyvnek a másolatát akarták kivenni, amelyet annakidején dr. Erdélyi Trajan készített és amelyben expressis verbis benne van, hogy dorgálást kaptak és hogy a dorgálást részükre már ki is utalták, de — hiába.

A jegyzőkönyv nincs az irattárban. A jegyzőkönyvet nem lehet megtalálni.

A res judicatát bizonyító okmány, amelyet a vádlottak, a vizsgálatot levezetett és azóta elhalt tanácsos és a polgármester irtak alá, — nem található.

Kilenc tisztviselő ül ma a fegyelmi bizottság előtt a vádlottak padján ismét.

Egyik részük a fegyelmű ellenére is dolgozik, a másik részük azonban hónapok óta rendelkezési állományban van.

Csupa régi és tekintélyes állású városi hivatalnok. Irodafőnök és alfőnökök. Természetesen egytől-egyet magyarok.

Csüörtökön este kezdette meg ülését a fegyelmi bizottság. A törvény értelmében a bizottságnak elnöke dr. Erdős Ferenc törvénytudó elnök, dr. Pop Octavian vármegyei vezérbíró és dr. Dosa Teofil városi vezérbírók a bizottság két szavazó bíróját. A védelmet Demeter Teofil városi főszámvivő látja el.

AZ ÍTÉLET

Az ügyben a fegyelmi bíróság a következő példátlan ítéletet hozta:

Kenyeres József és Nagy Gyula tisztviselőket négy-négy hónapi felfüggesztés és fizetésvesztésre, Szatmári Géza, Obis Károly, Csap József, Lovas Károly és Vajnay Lajos tisztviselőket pedig két-két hónapi felfüggesztésre és fizetés-megvonásra ítélte.

Egy tisztviselőt felmentettek, egy másik esetében viszont illetéktelennek nyilvánította magát a fegyelmi bíróság.

Ha még egyetlen borotvapengével sem volt megelégedve, egészen biztos, hogy a „LÉRESCHE” borotvapengéje

minden tekintetben kifogja elégtlen. A legragyonabb minőségű penge, az összes létező penge márkák között. Kérjen díjtalan próbát, a Romániai vezérképviselőtől.

NARCISSE H. BALTHAZAR
Bucuresti, I. Str. Șelari 17.

Nagy textil képviselőkhez működő szakképzett

társ kerestetik,

aki újabb képviselőkkel és esetleg kevés kével rendelkezik. Csak kitűnő referenciával bírók irjanak „AKTIVITAS” felcímmel Rudolf Mosse hirdetőirodába Arad.

PRINCIAR-szálloda

BUKAREST, Boulevard Elisabeta

Teljesen átalakítva — Svájci vezetés alatt. — Meleg hidegvíz minden szobában. — Központi fűtés. — Lift. — Olcsó árak!

MEGNYILT

Kertész Mária

női-ruhaszalonja

BRASSÓ, LÓPIAC 18 sz. ALATT.

Tevékeny képviselők,

jól bevezetve a gyarmatárú üzletekkel, kerestetnek Erdély minden városában nagylorgalmu cikk eladására Német vagy román nyelvű ajánlatok keretnek „Uniunea Chimică Română”, Galați Strada Portului 119 címre

PAGLIANO SZIRUP

Készítette:

Prof. GIROLAMO PAGLIANO, Firenze (Olaszország)

Folyékony, poralakban, kapszulákban!

Legjobb, leghatásosabb vérsztító szer, mely tökéletesen felerősíti a beleket, azok izgatása nélkül helyes adagolásban azonnali hatással megszűnteti az eldugulást. Legjobb óvszer a közsvény, rák és bőrbetegségek ellen. — Célgünk minden gyár mányán feltűnően látható védjegyünk, keleten rajzolt szalag a készítő névvel.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Romániai vezérképviselő:

VITTORIO SARTORELLI

BUCUREȘTI

Strada Voda—Garagea 10.

CEGÜNK FENNALLASÁNAK

25 éves jubileuma

ALKALMAVAL, VEVOINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDI GINÉL IS NAGYOBB KEDVEZMÉNYEKET NYUJTJUK

SZÉKELY és RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RT.

MAROSVASARHELY

Fiókok: BUKAREST, BRASSÓ

Kedvező fizetési feltételek!

Garantált minőség!

Szenzációs árak!

OKTÓBER 12.

Hírek

Ahol 647 éve nem történt szenzáció!

Apró porosz városka Hameln. Ösdi házakban élő polgárai üres óráikkal lazacot és pizstrángot tenyésztenek. A Weser folyó sekély hullámai, mintha tékonyt löpelnének a derék hamelniek orra alá, olyan álmosan, egyhangúan pánszorognak a percek.

Két nappal ezelőtt mégis felverte a városka csendjét valami. Egy meghibbant soffor nekijáratott egy bicikliver-senyre készülő lánycsapatnak. Szőke hajfonatu Gréthéket tiport le a guruló pneumatik, csontok ropogtak s egy hajszálvékony vöröslő csermely elindult a kopott kövezet mélyedéseiben a Weser pánuszgény hajjai felé.

Ezt úgy hívják hogy: szenzáció. A hamelnieknek minden bizonnyal az. Tessék elképzelni, hogy a városka falai között legutóbb, három év hián kerek hat és fél százada történt feljegyzés méltó eset... az is legend!

Történt, hogy az Ur 1284-ik esztendejében felelte elszaporodtak a patkányoknak nevezett alattomos rácsálók Hameln dicső városában. Egy rejtélyes idegen szerződést kötött a nagytekintélyű magisztrátussal, hogy bübös sipja megfubásával a Weser sötét fenekére meneszti a falánk patkányármádiát. A középkori interimárbizottság azonban időközben meggondolta a dolgot, mert egy hitvány garast sem utalványozott a garabonciás külsejű ismeretlennek, aki a jelek szerint nagyon szívére vehette a dolgot. Ördögös bosszút forralt. Kiállott Hameln közepére s harsányan megszólaltatta a sz: "szofon ösét. A sip panaszosan visító útmeire előtáncoltak a város összes épkézláb gyermekei és tánclelésben követték a megtorlásért lihegő magust, aki egy hegyüregre keresztül a kincses Erdélybe vezette őket. A monda szerint az erdélyi szászok e megbabonázott gyermekeknek kései vadékaik.

Ilyen szenzációk színhelye volt Hameln a múltban és a jelenben. Egyénileg csak azt sajnálom, hogy a 647 év múlva esedékes falrengető esetről minden valószínűség szerint nem lesz módomban beszámolni!

(n. f.)

— Nyolc évi fegyházra ítélték a budapesti „Bodográf” mozi cukorelárusító lányának gyilkosát. Budapestről jelentik: Tonkó Bélát, aki mint emlékeztető, áprilisban az Imperia szállóban megölte Szendrei Margit cukorelárusító lányt, a törvényszék nyolc évi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre ítélte. A vizsgálati írásból öt hónapját beszámítják a büntetésbe. Az ítéletet Tonkó meglehetősen nyugodalommal fogadta. Az indokolást zárt tárgyaláson ismertették.

— UJONC-BETÖRŐK JARTAK A TEMESVÁRI EGYESÜLT LAKK- ÉS FESTÉKIPAR RT.-NAL. Tudósítónk jelenti: A temesvári Egyesült Lakk- és Festékipar Rt. irodájában az elmúlt éjszaka betörők jártak, azonban tapasztalatlan kezdők lehettek, mert a kassza nem tudták feltörni, mindössze a felső lapját feszítették fel annyira, hogy az egyik rekeszből 10 ezer lej elemelhettek. Kísérleteztek a kassza alsó részével is, ahol 400 ezer lej volt elhelyezve, de fáradásukat nem koronázta siker s így abba kellett hagyniok a munkát. A rendőrség kutat az ujonc-betörők után.

A Bécsi Operett-társulat brassói vendégjátéka A bécsi Joh. Strauss-Theater együttese a REDOUTE-ban

Okt. 12: Victoria und ihr Husar (Abraham)
Okt. 13: Land des Lächelns (Lehár)
Okt. 14: Meine Schwester und ich (Benatzky)
Okt. 15: Drei Musketiere (Benatzky)

Kezdetek este 9 órakor.

Jegyek a Zeitschriftenzentraleban.

Turnévezetés: Ongyerth G.

Jorga, mint illemtanár

Egy fogarasi urinő esete az érzékeny miniszterelnökkel

Bukarest, október 10.

A betegesen hiu és érzékeny Jorga önzeteskedésének újabb érdekes példája van.

Dr. Sechea fogarasi földbirtokos özvegye egy a királyhoz, mint Jorga miniszterelnökhöz panasszal fordult. A panaszirat tartalma az, hogy a fogarasi helyi hatóságok minden törvényesség mellőzésével földbirtokából kiszakítottak egy darabot utépítési célokra. Az özvegy panasza szerint ennek a jogtalankodásnak háta mögött Scuti képviselő áll, aki ezen

Megalakult a magyarországi ellenzéki pártok szövetsége

Budapest, október 10.

Az ellenzéki pártok tömörülése ma befejezést nyert, amennyiben megalakult az ellenzéki pártok szövetsége Friedrich István és Gaál Gaszton elnökei alatt.

A szövetség programja a titkos választójog, az államháztartás helyzetének észinte feltárása és rendezése és a mezőgazdasági válság megoldása.

— SEGÍTSÉG HELYETT — FIGYELMEZTETÉS A SAJTÓNAK! Tudósítónk jelenti: A temesvári főügyész szombaton délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit és figyelmeztette őket, hogy a nyugdíjasokkal kapcsolatban csak keveset és azt is hangfogóval írjanak, mert a mai amugy is izgatott hangulatban a nyugdíjgyűlés könnyen felzúgathatja a közönséget. Hát ez igaz! Azán azt is mondotta a főügyész, hogy a fizetési nehézségek közé került pénzintézetek ügyeit is csak mérsékelt tárgyalják a lapok, mert ez is izgatja a közvéleményt. Ez is igaz. De az is igaz, hogy a sajtó mérsékelt hangja és hangfogós beszámolója az eseményekről nem segít sem a nyugdíjasokon, sem a bajba jutott pénzintézeteken. Itt csak rátermett kormányközvegek segíthetnének.

— A Közgazdasági Bank bünperének folytatódó tárgyalása. Kolozsvárról jelentik: A Közgazdasági Bank bünperének mai tárgyalási napján megkezdődtek a tanúkihallgatások. Negrutiu iparkamarai elnök, az igazgatóság és a szanáló bizottság tagja azt vallja, hogy a bank ki tudott volna egyezni, ha egyes hitelezők nem akarták volna megszorolni a pénzügyet. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy miért irt alá olyan iratokat, amelyeknek aláírása súlyos felelősséggel járt, Negrutiu válaszolni akart, a védő azonban közbeszólt, hogy ezt a kérdést nem lehet feltenni, mert ez terror a tanu ellen. A mai tárgyalási napon általában több összetűzés keletkezett részben az ügyész és az elnök, részben a védő és az ügyész között. A tanuk kihallgatása még a jövő hetet is igénybeveszi.

— Gyilkolt egy beteges hajlamu tánc-tanár. Kolozsvárról jelentik: Constantin Vulpeanu, közismert besztzercei tánc-tanár, autójában halántékon lőtte, majd Apahidánál a Szamosba dobta Greabu Flaviu 17 éves besztzercei diákot. A beteges hajlamu tanár az utóbbi időben egész Besztzerce figyelmét magára vonta mert feltűnő előszeretettel vitte autóját a fiatal diákokat. Az áldozat szülei, mikor feltűnt fiuk távolléte, rögtön rosszat sejtettek, mert legutóbb a anár társaságában látták. A folyóvízben félig ülő helyzetben levő hullára egy paraszttaszszony bukkant. A nyomozás folyamán sikerült a tragédiát kezdetétől végig rekonstruálni. A szerencsétlen végű diákot a megejtett vizsgálat után eltemették. A táncmesternek nyoma veszett, minden valószínűség szerint sikerült a határt átlépnie. A nyomozás a legnagyobb erőfeszítéssel folyik.

— Verszerződést kötöttek a szatmári football egyesületek. Szatmárról jelentik: A B. L. jelentette, hogy Szatmár városa az Olimpia román sportegyesületnek három évre bérbeadta a város egyetlen sportpályáját. Ez ellen a protekciónálás ellen az összes szatmári sportegyesületek, számszerint hatan, gyűlésükön tiltakoztak és határozattal kimondták, hogy amennyiben a város ezt a bérletet nem hatálytalanítja, a szatmári pályán tovább nem játszanak. Maradjon az Olimpia egyedül és játszon azzal, akivel tud. Egyébként az egyesületek lezögezték még, hogy a város a bérbeadás tényét velük még hivatalosan ma sem közölte, ami azt bizonyítja, hogy az utolsó percben talán mégsem merik ezt a botrányos határozatot hivatalosan is publikálni, mert rájöttek arra, hogy ezzel a bérlettel az egész ország sportársadalmát egy frontban találják.

az uton akart utat biztosítani ahhoz az ipari vállalathoz, amelyben érdekeltsége van.

Az özvegy panasztíratát, amit Jorgához küldött, így kezdődik: „Tiltakozom minden erőmből az ellen a vandalizmus ellen...” És így fejeződik be: „Kérem a miniszterelnök urat, hogy azonnal intézkedjék ennek a jogtörésnek a megszüntetése érdekében...”

Jorga a panszra ezt a feleletet adta: „Nem fogadhatok el olyan kérést, a melyből hiányzik az illem.”

— Nagyszabású kémkedési ügyet lepleztek le Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar hatóságok nagyszabású kémkedési ügyet lepleztek le, a melynek során eddig három letartóztatás történt. Letartóztatták Kollár János rangját vesztett hadnagyot, Kirschner Zsigmond és Knezevics Lukács konzultusi tisztviselőket, akik katonai adatokat akartak szolgáltatni Magyarországról több utódállamnak. A vizsgálat még folyik.

— A magyarországi vállalatok és alkalmazottaik új jogviszonya. Budapestről jelentik: Zsitvay igazságügyminiszter felhatalmazást kapott a 33-as bizottságtól arra, hogy javaslatot dolgozzon ki a magánvállalatok és alkalmazottaik jogviszonyának új rendezésére. Zsitvay rövidesen előterjeszti javaslatát, amely alkalmazkodni kíván a megváltozott gazdasági helyzethez.

— A cseh vasut nem fogadja el a márkát, a sillinget és a pengőt. Prágából jelentik: A cseh vasutigazgatóság rendelte folytán, a vasuti jegypénztáraknak fizetés gyanánt nem szabad sem német márkát, sem osztrák sillinget, sem pedig magyar pengőt elfogadniuk.

— Szalontai hírek. Szalontáról jelentik: A szalontai állami gimnázium tanárai már július óta nem kaptak fizetést. A helyzet, a tanárok elkeseredettsége folytán oda fajult, hogy ha tíz napon belül nem folyósítják fizetéseiket, beszüntetik a tanítást. — Dr. Hadházy Kálmán letartóztatásával előtérbe lépett a Magyar Párt elnöki tiszttségének betöltése. Az ügyek intézésére a párt tagjai, a szokásos elnök helyett, egy öt tagú bizottságot választottak, amelynek élén Fráter Emil földbirtokos áll.

— A NAGYSZEBENI „HERMA” CIPŐGYÁR, miután felszámolás alatt áll Brassó, Kapu-utca 21. szám alatti fiókját is megszünteti. A fiókot az eddigi vezető, Heitz Max veszi át és az ismert „Carmen” nagyváradi cipőgyárral együtt ugyanebben a helyiségben „Carmen” cipő-lerakatot nyit. (be)

— ERDÉLYIEK BUDAPESTEN. Egyre többen vannak erdélyiek, akik szóhoz jutnak Budapest irodalmi, kulturális és társasági köreiben. Igen szép missziót teljesít az aradi származású Syposs Katalin dr. közpiskolai tanárnő, akinek Budapest a legelőkelőbb nyilvános jogu magániskolája van. Syposs Katalin dr. francia-magyar elemi iskolája a Rózsadombon van, II. Bimbó-utca 9. l., és a gyerekek a legkínesebb pedagógusok vezetésével sajátítják el nemcsak az elemi alapismereteket, hanem a francia nyelvet is. Az iskola internátussal kapcsolatos, ahol igen kiváló gyermek-specialisták ügyelnek fel a gyerekek szellemi és fizikai fejlődésére. (be)

— TANCISKOLA. Kovács Miklós tánc-tanár iskolájában október 15-én kezdődnek a kurzusok. Tanítva lesz: Rumba, stb. modern újdonságok. — Érdeklődni és beiratkozni lehet: Brassó, Katalin-utca 16. sz. alatt. (be)

— Dr. Papp Béla orvos, a budapesti Új-Szent János kórház volt orvosa több éves orvosi gyakorlattal rendelésért Bukarestben tovább folytatja. Strada Besarabia fost Accident 31 sz. a. Rendel: d. e. 8—11, d. u. 3—8-ig.

— BARÓ KRAFFT-EBING VILÁGHIRU KÖNYVE: „Psychopathia Sexualis” teljes szövegű magyar fordításban, jó kiállításban, ismét kapható. A hatalmas, lexikonalakú kötet rövid ideig még a szenzációsan olcsó lezártított áron, 163 lejtérendelhető meg könyvosztályunkban. — Az összeg előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.

— MIHÁLY NAGYVAJDA TELJESEN EGÉSZSÉGES. Bukarestből jelentik: A királyi udvari orvos, dr. Paul Gotcu, a következő hivatalos bulletint adta ki: „Öfensége, Mihály nagyvajda, teljesen egészséges és engedélyt kapott arra, hogy elhagyhassa az ágyát.” Höfer professzor, aki a kis trónörökösön mandulaoperációt végzett, már vissza is utazott Bécsbe.

— Tizenkét holottat huztak ki eddig az összeomlott munkásbiztosító intézet épülete alól. Danzigból jelentik: Beszámoltunk arról a súlyos szerencsétlenségről, amely a közeli Gdynia városban történt, ahol a munkásbiztosító intézet épü-

lő-felben levő háza, a gázvezeték robbanása következtében, összeomlott és az ott dolgozó munkásokat maga alá temette. Eddig tizenkét holttestet huztak ki a romok alól. A gázvezeték szerelő vállalat három igazgatóját, gondatlanságból okozott emberölés miatt, letartóztatták. A vizsgálatot egy Varsóból delegált bizottság végzi. A temetés vasárnap megy végbe.

— Érdekes előadás Brassóban. Ma este 9 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara kis üléstermében egy film kerül bemutatásra, amely a danzigi kikötőről s annak Romániával kapcsolatos közlekedési viszonyairól készült. Dr. Julius von Wickowski, a danzigi kikötőbizottság elnöke és Bernhard Zipper, a kikötő tarifa-irodájának vezetője tegnap érkeztek ez alkalomból Brassóba. Ugy a Kereskedelmi és Iparkamara, mint az Erdélyi Iparszövetség szívesen látja e több külföldi városban nagy érdeklődésre talált film előadásán a kereskedelmi, ipari és szállítói körök tengeri közlekedés iránt érdeklődő tagjait.

— KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Mindazoknak, kik felejtethetetlen halottunk, Barcsa András temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, vagy bármiképp részvételüket fejezték ki, különösen pedig az „Erdészeti hivatal”-nak testületileg való megjelenéséért ezúton mondunk hálás köszönetet. A gyászoló család.

— BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Bentia v. közközházi orvos, gyakorlóorvos és bőrgyógyász, (spec. a budapesti, gráci és berlin egyetemeken). Brassó, Mester-utca 11. (Bologna) sz. alatti házában új rendelőt nyitott. Rendelés: belső, sebész, női, bőr és nemt (vér) betegeknek, naponta 11—1 és 3—5-ig.

— Ujra játszunk, mindig slágert, még akkor is, ha tizenhárnyak ellenfeleink, akik immár harmadszor törnek életünk-re és akik mást produkálni nem tudván, arra törekednek, hogy bennünket hatóság bérddal megnémítsanak. A magasabb fórumok ismét megnyitották (a három napra bezárt) brassói Modern Mozgót, ahol tegnap estétől ismét pezsgő az élet, tódul a közönség és élvezi a precíz előadásokat a megközelíthetetlen Western gép leadásában a legújabb filmslágereteket. „Ujra játszunk, mindig slágert” ez a mottó és ellenségeink piszkos aknamunkája, reméljük, hogy a jövőben még három napra sem fogja tudni megállítani üzemünket, ahol Brassó város közönségének legnagyobb öröme a szezon kimondott és csakis legjobbnak elismert filmújdonosságait mi fogjuk bemutatni. Ma, szombattól tehát a nagyközönséget ismét tisztelettel üdvözlök a Modern Mozgó tárt kapujánál.

MEGHATÁROZÁS

— Hogyan nevezzük az olyan embert, aki sok nyelvet beszél?
— Fecsegőnek, tanító ur kérem.

(Ric et Rac.)

MODERN MOZGÓ

BRASSÓ Telefon 518

SZOMBATON, VASÁRNAP PREMIER!

Német beszélő filmszenzáció.

HARRY PIEL in

SCHATTEN DER UNTERWELT

HARRY PIEL-FILM DER TERRA

A szentmoriczi kaland

Western beszélőgép. Magyar feliratok.

Vasárnap d. e. 11—1-ig MATINÉ 10—15 lej.

WILLY FORST-al Szeretlek, Szeretsz, Szeret...

Az amerikai volt frontharcosok nem a háborúért, hanem a békéért tüntetnek.

— **Motorverseny a pojánai szerpentineken.** A két brassói motorgyűlés október hó második felében megismétli a múlt évben nagy sikerrel rendezett versenyt a pojánai szerpentineken. Az útvonal három kilométer és 270 méter a magasság-különbség a kiindulási ponttól. A verseny egy vándorserlegért folyik, azonban más díjak is kiosztásra fognak kerülni.

— **Dicsőszentmártoni hírek.** Tudósítónk jelenti: Az elmúlt éjszaka a dicsőszentmártoni rendőrség közegei rajtaütésszerű razziát tartottak a pékműhelyekben, de sehol sem találtak szabálytalanságokat a kenyérbélyeg alkalmazása körül. — A dicsőszentmártoni magyar színház koncesszióját Vigh Ernő kapta meg. A társulat vendégjátékai október 15-án kezdődnek. — Dicsőszentmártonban és vidékén szinte mindennaposokká váltak a betörések. A jól szervezett banda tagjai a napokban öt helyen törtek be. A hatósági nyomozás eddig nem vezetett eredményhez. — A dicsőszentmártoni földgázársaság és a fo-

gyasztók háborúsága meg mindég nem ért véget. A földgázársaság eddig még nem válaszolt az interimár-bizottságnak arra a felszólítására, hogy kössön a várossal szerződést.

— **A lupényi bányamunkások tiltakoznak a kórház áthelyezése ellen.** Dévai tudósítónk jelenti: Amióta a „Petrosani” bányavállalat a vulkáni szénbányák üzemeit megszüntette és a munkanélkül maradt bányamunkások egy részét a lupényi tárnákhoz osztotta be, Vulkánban megfoghatkozott a munkások száma. Lupényben természetesen meggyarapodott. Ezt a körülményt teljesen elhanyagolva, a Casa Cercuala központi igazgatósága és a bányatársulat lupényi vezetősége megmagyarázhatatlan logikával úgy döntött, hogy a lupényi kórházat rövidesen áthelyezik a kihalt Vulkánba. Lupényben a régi, kisebb munkáslétszám mellett is száznál több súlyos baleset történt az év folyamán s az áldozatok ápolására jó szolgálatot tett a kórház. A rendszer most megváltozik. Minthogy Lupényben intenzívebb munka kezdő-

dik a sokak jóvá esése van a szarcséltenségek megismétlődésére, a bürokratikus észjárás, amely a józan megoldásoknak mindig az ellenkezőjére tapint rá, elveszi a veszedelemnek jobban kitett lupényi bányászoktól a kórházat és át akarja telepíteni Vulkánba, ahol munka egyáltalában nincsen. Ez az obszúr terv Lupényban olyan nagy felháborodást váltott ki, hogy a bányamunkások október 25-én nagygyűlést tartanak és azon tiltakozni fognak a kórház áthelyezése ellen.

★ **ORVOSI KÖRÖKBŐL.** Dr. Binder Richard, az összes gyógytudományok orvosa és tüdőbetegségek szakorvosa, rendel délután 2—fél 5 óráig, Brassó, Buzasor 2. Röntgendiagnostika. (he)

— **EGYSZERŰ KÖNYVVITELTAN** magán-úton való elsajátítására, számos mintával és egyéb hasznos tudnivalóval. Igen alkalmas iparosok és kiskereskedők részére. Ára 51 lej, postán pórtóval 56 lej. Legegyszerűbb a pénzügyi utalványon előre beküldeni, akár postabélyegekben. A Brassói Lapok Könyvosztálya.

VÉCSEY ZOLTAN:

A SÍRÓ VÁROS

— **A németek vendégjátéka miatt csak szombaton kezd a magyar színház.** Teljesen felkészülten várja Berczi Mihály szinigazgató együttese a brassói szezon megkezdését, azonban a német vendégjátékok miatt ismét pár napra el kellett halasztani a kezdést. Ugyanis a németek hamarabb kötötték le a városi zenekart s így a két társulat bármennyire is szeretne volna összeegyeztetni a játsszási napokat, nem sikerült, mert a zenekar csak egy helyen játszik. Emiatt a magyar színház igazgatósága úgy határozott, hogy előadásait a német vendégjátékok után, október 17-én, szombaton kezd meg. Ezzel a halasztással súlyos kár érte a magyar színházat, mert a tagok már napok óta együtt vannak, a színház átalakítását is befejezték, úgy, hogy a magyar színház részéről semmi akadály nem volna a kezdésnek.

— **Marosvásárhelyi hírek.** Tudósítónk jelenti: Az itteni rendőrség elfogta Jóni Rozália és Kovács Krisztina zsebtolvajnőket, akik legutóbb Mendel Adolf ékszerüzletéből loptak el ékszereket. Mindkettőjüket illetőségi helyükre, Kolozsvárra kísérték, ahol több ottani betörésért is felelniük kell. — A Kereskedő Társulat tegnap ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a kihitelezéseket megszüntetik és a jövőben csak készpénzzel fognak árulni. — Gherman bukaresti egyetemi tanár vezetésével most folynak a vizsgálatok arra nézve, hogyan lehetne a Bistra vizét Marosvásárhelyre levezetni és itt ivóvíznek felhasználni, miután a marosvásárhelyi ivóvíz tudvalevőleg rossz. Annait már megállapították, hogy a Bistra vizét Dévától százmillió lejcs költséggel Marosvásárhelyig lehetne vezetni és ez az összeg tizenkét év alatt amortizálná.

— **Időjárásjelentés.** A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint Európa nyugati részein az óceáni légáramlás következtében fellépett esőzések mindenütt csökkentek s Kelet-Európában túlnyomóan derült és igen enyhe volt az időjárás. A prognózis szerint továbbra is derült és igen enyhe, napos, szép idő várható. A vénasszonyok nyara tehát kárpótól azokért a zord napokért, amelyeket szeptemberben el kellett szenvednünk.

— **Az agrárhatóságok formálisan is birtokba vették az algógyi székelyföldmives iskolát.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: Október 8-án, csütörtökön tartotta meg Algógyon az agrárbizottság a gróf Kun Kocsárd-féle székely földmivesiskolától elvett ingatlanok helyszíni szemlét. Az EMKE, amely tulajdonosa volt az algógyi iskolának, képviselője utján tiltakozott az átvétel ellen. Ezzel kapcsolatban Sándor József szenátor, az EMKE elnöke kijelentette, hogy az interparlamentáris konferencia ülései alatt felvilágosítást kért Jönescu-Sisesti földmivelésügyi minisztertől arra, hogy az algógyi iskola ügyében beadott memorandumra miért nem válaszolt a kormány. Jönescu-Sisesti azt felelte, hogy a memorandum azért nem adott választ, mert nem akarták nyilván visszautasítani az EMKE kérését, ellenben valamilyen más megoldásról gondolkodnak. A kormány tehát megoldáson gondolkodik, míg a vidéki hatóságok ezalatt már kész helyzet elé állítják az érdekelteket, a kiknek a végén is fájó szívvel kell tudomásul venniük, hogy az erdélyi magyar kisebbséget szégyenteljes taktikázással ismét megfosztották kulturális életének egyik nagyjelentőségű intézményétől.

— **Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít.** Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József viz azon kitűnő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál is kifejt. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Borcsa ne járjon a szád, hanem szolgálj ki a nagyságos urakat.** A nagyságos urak most forradalmárok és övék a világ Bort akarnak. Vidd le őket a pincébe és igyanak bort.

A parasztok dölyfösen, meglegedett vigyorgással követik a mormogó asszonyt. Dudás és Pista magukra maradtak.

— **Hát ez a forradalom!** Mienk a világ! Nem a tied, meg az enyém is, hanem hogy mert eddig te dolgoztál és én kocsmatöltelék voltam, most én megiszom a borodat, levágom a hizódát, te meg eriggy az utcára kódolni és eriggy ki a kőházadból vityillóba lakni. Hogy osszam fel a földet, amelyért ötven éven át verekedtem, hogy nem volt egy éjszakám sem, amelyen öt óránál többet aludtam volna.

Azután tovább tárgyaltak, hogy milyen alapon lehetne az árucseréi város és falu között megindítani és valami megállapodásfélére is jutottak. Jó fertályóra múlva tért vissza a Borcsa.

— **Nos, Borcsa, mi van a nagyságos urakkal?**

— **Hát már elmentek a disznó dögök!** Káromkodtak nagyon, hogy bolondot tesszük járni velük. Hiszen tudta a nagyságos ur, hogy nincs a hordókban egy csöppnyi bor sem.

— **Persze, hogy nincs.** Hát nem azért szüreteltem, hogy ők igyanak. Ha elgyűnnének még egyszer, bocsásd rájuk a kutyákat.

Pista barátságos parolázással vált el a gróf urtól. Az expedíció ugyancsak sovány eredménnyel végződött. Két sertést és három köböl buzát raktak az autóra. Dehát ez is jobb volt a semminél.

XIII.

Csunya és barátságatlan volt az ősz. November derekán leszakadt az első hó, amely nyomban csatákká dagadt, az elnyúlt, hitvány lábbelin beszívargott a piszkos lé, az emberek éheztek és fáztak. Az első napok optimizmusát dermesztő hangulat váltotta fel. Az újságok azután olyan híreket hoztak, amelyeket ugyan hihetetleneknek tartottak, de mégis megcsóválták rájuk a fejüket. Hogy a nagyhatalmak határoztak és bizony az egész felvidéket, el egészen a Hernád völgyéig, sőt még azon is túl, a cseheknek ajánlkozták, hogy a hábornban szerzett érdemeiket megjutalmazák. A városbába tanácstermben kifüggesztették a szlovák nemzeti tanács proklamációját, amely kimondta, hogy a szlovákok élnek az önrendelkezési joggal és a hírek arról számoltak be, hogy Turócszentmártonban kimondták a szlovákoknak a csehszlovák államhoz való csatlakozását. Szlovák lapok is érkeztek a városba, amelyek már nyíltan irtak ezekről a dolgokról, sőt levelezőjük is volt, aki ismertette a városban uralkodó zavaros állapotokat és azt írta, hogy a város szlovák lakossága alig várja testvéreinek bevonulását, mert szeretné már végét látni a rendtelenség és anarchia uralkodásának. Tencsénmegyét már meg is szállták a csehszlovák csapatok, előőrseik Zsolna táján járnak és tapogatózva nyomulnak a Vág völgyén felfelé. Nincs katonai formáció, amelyet szembe lehetne állítani velük. A „nem akarok katonát látni” elvének szétkürtölése egyszeriben elvégezte romboló munkáját, kiölt a fegyverben álló

katonaságból minden fegyelmet és kötelességérzetet. Ezt a demoralizált sereget azután igazán semmire sem lehetett használni.

A kaszárnyák udvarában garmadában állott a piszok. A huszárok nem csutakolták lovaikat, a kaszárnyák folyosóit nem söpörték, mindent belepett a szenny és a büzlő, dohos szobákban pipázó katonák kártyáztak, ittak és káromkodtak. A hadtestparancsnok kétségbeesett jeleneteket kapott és azon gondolkodott, hogy itthagynja az egész diszes társaságot. De még egy ízben megkísérelte a helyzet megmentését. Hosszabb tárgyalta a kormánybiztossal. Teljhatalmat kért a fegyelem helyreállítására. A kormánybiztos bensejében igazat adott neki, de hát mitsem tehetett, az ő kezét a munkástanács és a katonatanács kötötte meg. Itt pedig már igen erős volt Konecsny csoportjának a befolyása és ez a csoport nemhogy gátolta volna, hanem minden lehető eszközzel elősegítette a katonaság szellemének destrualását.

Zavaros fejű emberek kerültek előtérbe és jutottak túlnyomó befolyáshoz a munkás- és katonatanácsban. Egy szép napon tíz marcona katona jelent meg a katonatanács ülésén és részvételi jogot követeltek.

— **Honnan jöttök és kik vagytok?** — kérdezte a katonatanács elnöke.

— **Mi a zsolnai vörös brigád tagjai vagyunk.** Zsolnát megszállották a csehek és ezért jöttünk ide. Tanácskozási jogot követelünk mi is.

A zsolnaiak egyik emberét beválasztották a tanácsba. Másnap már beszercebányai katona jelentkezett és amint jobban és jobban összezsugorodott a felvidék, amint a csehszlovák csapatok csápjai mind előbbre és előbbre nyúltak, úgy dagadtak a helyi forradalmi szervezetek az egész felvidék szervezteivé.

A hadtestparancsnok és a kormánybiztos tárgyalásának igen sovány eredménye volt. Annnyiban állapodtak meg, hogy a nemzeti tanács emberei sorra járják a kaszárnyákat és beszédeket tartanak. Felszólítják a legénységet a rend és a fegyelem megőrzésére, kifejtik előtűk, hogy az ő magatartásuktól függ a demokratikus köztársaság jövője és ha soraikban az anarchia ver tanvát, ürtügvet szolgáltatnak a csehszlovák csapatoknak, hogy a rendfenntartás címén az ántánt parancsára bevonuljanak a városba.

A beszédek elhangzottak. A szónokokat türelmesen végighallgatták, megélték a köztársaságot, megélték Károlyit, a köztársaság elnökét és a szónokok azzal a felemelő érzéssel hagyták ott a kaszárnyát, hogy nagy-szerűen beszéltek és megszilárdították a fiatal köztársaság alapjait. Este az-

után részeg katonák kifosztották a Pesti-úton egy szeszraktárt és a Pesti-ut végén terjeszkedő barakkban feltörték és kirabolták a pósthivatalt és két katonamegerőszakolta a postáskisasszonyt.

A nemzeti tanács nevében!... A nemzeti tanács nevében!... Sok tanács taggyerekes örömmel játszadozott forradalmat, Odaálltak a villanyos sineire és felemelt karral megállították a szemközti robogó kocsit. Hadd lássák a város polgárai, hogy milyen sürgős dolguk van és hogy mennyire igyekeznek menteni a várost és a hazát.

Ezek voltak a szónokok, a bizottságosok, a bizottságosok. Se szeri, se száma a bizottságoknak. Egyik gyűlés a másikat érte. Akik tényleg dolgoztak, azt sem tudták, hol áll a fejük a sok egymásnak ellenmondó rendelkezésre.

A várost pedig nem adjuk a cseheknek. Ha kell, véruink hullásával védelmezzük meg.

És a kormánybiztos a nemzeti tanács küldöttségével felutazott Pestre. Hosszasan tárgyaltak a kormánnyal és a csehszlovák követtel. A kormánytól nem kaptak semmi határozott utasítást. A kormány fegyveres erőt nem ad a város megvédelmezésére. Még csak utasítást sem. Tegyen a kormánybiztos, amit akar, a saját felelősségére.

A városban pedig fantasztikusnál fantasztikusabb tervek merültek fel, hogyan lehet a megszállást elkerülni. Az egyik helyi lap azt az ötletet vetette fel, hogy alakuljon a város és környéke külön, független köztársasággá és ismeresse el ezt a köztársaságot az ántántal. A másik két lap éles polémiába bocsátkozott, az egyik azt indítványozta, hogy a magyar köztársaság csatlakozzék Jugoszláviához, a másik azt ajánlotta, hogy egyesüljön a csehszlovák köztársasággal és Prága meg Budapest keressék meg a dualisztikus együttélés alapjait.

Végül jelentkeztek olyan szlovák politikusok is, akik önálló szlovák köztársaság megalakítását vetették fel, amely szövetséget köt a magyar köztársasággal. Proklamációt bocsátottak ki, amelyre meghatalmazás nélkül irták olyan szlovák politikusok nevét is, akik már elkötelezték magukat a csehszlovák államnak. Az új kormány alakuló ülését a városháza tanácstermben tartotta.

A tárgyalás egyideig zavartalanul folyt, de hirtelen éktelen zsvaj verte fel a városháza folyosóit. Felvonult a zsolnai vörös brigád.

— **Tót köztársaságot akartok?** Majd adunk nektek tót köztársaságot!

Kézigránáttal a kezükben nyomultak a tanácsterem felé. A szörnyű veszedelemre a szlovák kormány tagjai az erkélyre menekültek és az erkélyt tartó oszlopokon kusztak le az utcára.

OLCSÓBB LETT A LINOLEUM!

Valódi Linoleum Lei 130"-m² Stragula Lei 115"-m² Inlaid Lei 260"-m²

INOLEUM, A. Steckl, Brassó, Str. Regele Carol 34. (Kapu-u.)

Fiókok: ARAD — BUCUREȘTI.

BOTRÁNY A BULEVÁRDON

Bukarest, október 10.

A háború — mondotta Bukarestben Lafontaine ur, a belga szenátus elnöke — nem egyéb közönséges rablásnál, lelketlen gyűjtő-gatásnál és becstelenségnél.

Eleinte azt hittem, hogy ez közhely. Hiszen magam is sokszor írtam és mondtam már hasonlót. Sőt ennél különösebb is. De mennyivel különbet! Hadkritikai frazeológiában a Lafontaine szavak az enyhébbek közé tartoznak.

Utólag azonban rájöttem arra, hogy csalódtam. Nem a szó a lényeges, hanem a szónok.

Ha például én jelentettem volna ki a kamarában azt, hogy a háború gaz öröklet, gyalázatos mélység, akkor erre azt felelték volna, hogy korlátolt defetista vagyok, sekélyes a hazafiasságom, hogy lerombolom a nemzeti véderő tiszteletét, hogy eredendő gyávaságom késztet a fegyverek nemes tusájának lebecsülésére s hogy általában menjek a fenébe.

Esetleg valami paragrafust is találtak volna s most hűsülhetnék Doftánán.

De mivel a szónok Lafontaine ur volt, egyszerűen világossá vált, hogy a szavak egy nagy értelem magasrendű gondolatának, egy nagy lélek eszményi sugallatának születtei.

Amint az a frázis, hogy „Vigyázat, ha így folytatódik tovább, jön a bolsevizmus!”, éppen az őt ostoba igazság, komolytalan fenyegetőzés, destruktív lázítás és agyonunott sablon volt. De mióta gróf Károlyi Imre mondtotta ki, egyszerre ország-világgraszáló, szociális felismeréssé vált.

Utólag el kell ismerni, hogy Lafontaine megállapítása még akkor sem volt közhely, ha előtte mások is, gyakorta is kimondták.

Ugyanis súlyos kockázattal járt.

Ha közhely lett volna, akkor elsuhanhat volna az emberek füle mellett. Ehelyett a beszédet követő első vagy második napon Bukarest színpadán, az előkelő és izgatott forgalmas Erzsébet-bulevárdon néhány tacsókász fiatal egyéniség körülfogta és inzultálta Lafointainet. Inzultálták szóval, s esetleg tettel is. A feleségével együtt.

Nem volt tehát közhely. Sőt annyira gyűjtő-palmai volt, annyira forradalmian hatott néhány ifjú lélekre, hogy palóssággal képtelen következményeket vont maga után. Mert hiszen képtelenség kell bélyegeznünk.

először azt, hogy duzzadórejű legények, a kiknek békája még úgy ugrik, hogy elszakítanak a láncot is, nekitámadjanak egy agas-tyánnak. Hiszen ez az alattomos és felelőtlen önértelenség ríktó példája;

másodszor azt, hogy ifjú férfiembernek ne álljanak tisztos és élemedett hölgytel molesztálni. Mi, akik távol állunk a hadi erények eszményképeitől, nem lehetünk olyan lovagiasak, mint ők, de mégsem vetemednének sohasem hasonlóra. Hiszen ez a nemtelen férfiatlanság durván visszatetsző esete;

harmadszor azt, hogy kongóbeli dívattal megsértse egy emberpárt, akit magunkhoz invitáltak uri vendéglátásra. Hiszen ez az udvariasság felülmúlhatatlan tökéletessége.

Pedig már csak az tart bennünket össze, hogy legalább színlag udvariasság vagyunk egymáshoz. Képzelték csak el, mi lenne, ha őszintéskedni kezdenénk!

Ha felhagynánk a farizeuskodással, a szíves képmutatással, a gyűlöletet rejtő kedves mosollyal, édeskedő taglejtéseinkkel, öldöklő dühünket palástoló civilizációs formuláinkkal, egyszerűek, becsületesek, nyitlak, őszinték lennénk és akkor...

Kő nem maradna kövön, fűszál nem maradna a réten.

Ilyen őszinteségi hatást váltott ki Lafontaine ur beszéde a háborúról. Néhányan levetkzték az emberi együttélés lehetőségének utolsó mentőárát, az udvariasságot s abban a pillanatban már neki is támadtak, ocsmányul, durván, ahogy a Tanganyika nagy a Nyassza mellett is cselekednek, egy ősz házaspárnak.

Egyébként az esetet azzal, hogy foglalkozunk vele, nem akarjuk hirtőny szószátyárkodással piacra vinni.

Leszögezzük ugyan, hogy a botrány példátlanul kínos és példátlanul otromba. De el kell felejteni. Az ország nem felelhet néhány be- teg lélek dupadi tetteért. Sőt nem felelhet érte a kormány sem. Nincsenek varázslatos zseb- lámpák, melyek megvilágítsák konok lelkek sötét szándékait.

Csupán az ellen kell értekezni, sőt szinte el- keseredéssel felelni szavunkat, hogy a kor- mány hosszú napokig megfosztotta a sajtót az ügygel való foglalkozás lehetőségétől. Ha va- lami véletlen ki nem pattantja, ma sem írhat- nánk róla.

Ugy találták odafont, hogy jobb a titkolód- zás, mintha a sajtó egyetemes erővel zudul föl a főlháborodás titáni robbanásával kel ki az ifjú kurafiak ellen, kik hol agg emberek- nek esnek neki, hol fiatal lányokat látnak et- tulbuzgó hazafiasság ürügyével. Ugy talál-

ták, jobb a szegyet fojtott csendben lenyel- ni, mint nyílt és kiáltó lelkiismerettel megmu- tatni, hogy nekünk ehhez semmi közünk, ez csak balga véletlen, ami éppen úgy megese- tett volna Amerikában, vagy Japánban, Ko- reában, vagy a Tüzföldön, mint nálunk.

Az elhallgatás és elhallgattatás eme módja ellen kell tiltakoznunk, mely hovatovább rendszerré fejlődik már s nevetséges szatirává devalválja a sajtószabadság és tiszta közöle- mény eszményét.

Ostoba és frivol az a játék, amit a kormány- zat mai elhibázott eszközeivel a szabad köz- tudat ellenében csinál. Ugy tetszik, nem akar egyebet, mint a népakarat szavát megfojtva, visszaélni a kezében lévő hatalommal. XIV. Lajosról olvasom, hogy egyszer megszóltotta egyik udvaronc grófját:

— Habla espanol?

— Nem, Felség, nem tudok spanyolul.

— Kár. Nagy kár.

A gróf öreg és fáradt volt. Mégis hazaro- hant és lélekvesztve nekilátott a spanyol nyelo tanulásának. Azt hitte, a király azért érdek- lődött, hogy Madridba akarja követnek kine- vezni.

Egy év múlva jelentkezett az udvarnál.

— Tudok spanyolul, Sire!

— Jó!

— Kitiűnően.

— El tudna beszélgetni egy spanyollal?

— Igen, Felség.

— Gratulálok. Most legalább eredetiben ol- vashatja a spanyol írókat.

Ugyanígy Jorga is. Magához hivatja a saj- tót és ráerőszakolja, (sokkal kevésbé nemes fegyverrel és sokkal kevésbé nemes célért, mint XIV. Lajos cselekedte), hogy ne írjon, ne neveljen, ne formáljon szabad közöle- ményt, ne legyen bíró az ország lelkiismeré- ténél, ne sokat éljen és éltesse. S a végén megkérdi:

— Tudsz már hallgatni?

— Igen, Excellenci!

— Na, akkor jól fogdd be a szád!

Be is fogjuk.

S miután így a közölemény millióhangú mennydörgése nem veri el, nem ökleli vissza a nagy kórus fűlszagató, durva disszonán- ciáit, a külföld hajlamos lesz arra, hogy oly érdemtelenül azonosítsa mindnyájunkat a Bulevárdok infantilis, szomorú szegénylege- nyeivel.

Befogjuk a szánkat, nemcsak most, hanem sokszor más esetben is.

Igy elmúlik a felelősségérzet, a nyilvános pillengér szegényfelme, elmarad a tömegtu- dat kiképzése, nem gyulnak fáklák e kor- szak sötét éjjelében...

Hanem állandósul a félhomály, melyben minden bravó odamerészkedhetik a finom kis- asszony, vagy a reszketeg agg elfáradt arc- vonásaihoz.

Elfogulatlanok vagyunk s elismerjük, hogy a kormány erőlyesen intézkedett. A síhederek ülnek s egy-két nap múlva már itélet is lesz. Peldát statuáló itélet.

Mondjuk, elfogulatlanok vagyunk. Így he- lyes, így kell lenni.

De így kellene lenni mindig máskor is.

Nemcsak akkor, ha a szenvedő fél öklölő külföldi vendég, elnöke egy magasrendű er- kölcsei gyűlekezetnek s szinte világgraszáló egyéniség. Hanem akkor is, ha közülünk bár- kit, akár a legjelentéktelenebbet éri is az ar- culcsapás.

Mert hiszen nincsen s nem is lehet előkelőbb vendég, mint amilyen közülünk bárki a saját honában. Nem lehet fontosabb, drágább, tisz- teletreméltóbb s kivételesebb senki mint önön- magunk, mindannyian egy- ly elválaszthatat- lan darab ez ország legfenségebb eszménye- ből: az egyén tiszteletéből és jogaiból.

Ha Lafontaine urat inzultálják s utána a merénylőket elítélik, az une penible affaire s egy megfelelő elintézés.

De, ha valakit közülünk inzultálnak s a merénylőket nem itélik el, akkor az nem gyá- szos incidens, hanem megbecstelentő sapás az ország tisztos arcába, melyet pedig oly re- mekbe formált a Tradíció és a Törvény.

Csapás, mely azt jelenti, hogy itt az ember csak fizikum s nem eszme, Európa csak to- pográfia s nem életfeladat.

A Lafontaine-affér sem lenne nagyobb ügy nálunk, mintha Angliában történt volna, ha nem lenne annyi elintézetlen számadás a ter- hünkön.

Szüljön hát egy új közszellemet a Bulevárd ostoba botránya: azt a közszellemet, mely ta- nítsa, hogy ebben az országban csudálatos lé- nyek laknak.

Akiknek még legutólsóbbika is legalább egy Lafontaine.

Mint mindenütt másutt, ahol az ország ka- pujára már kiülről rá van írva: — Vigyázat, itt kultural! A társadalmi együttélés rendje civilizációval és törvények- kel garantáltatik...

Megalakult az új német kormány

Berlin, október 10.

Pénteken a késő esti órákban Brüning megalakította új kormányát, amelynek listájával azonnal jelentkezett Hindenburg köztársasági elnöknek, aki az előter- jesztett birodalmi kormányt kinevezte.

Az új Brüning-kabinet névsora a kö- vetkező:

Birodalmi kancellár és külügyminisz- ter: Brüning.

Pénzügyminiszter és alkancellár: Diet- rich.

Véderőminiszter és belügyminiszter: Gröner.

Gazdaságügyminiszter: Warmbol.

Közmunkaügy: Stegervald.

Közlekedésügy: Treviranus.

Földmívelés és élelmezés: Schiele.

Póstaügyi miniszter: Schatzek.

Igazságügy: Joel.

Az új kormány szombaton délelőtt teszi le az esküt.

Az új Brüning-kormány a parlament- ben elsősorban a szociáldemokratákra, a centrumra és a bajor néppártra fog tá- maszkodni, míg vele szemben ellenzéki álláspontot fog elfoglalni a Hitler-csoport és a kommunisták.

Azzal, hogy a had- ügyi és a belügyi tárcát Gröner kezé- ben összpontosítot- ták, az új kormány azt akarja kihangsú- lyozni, hogy nem tür- eltolódást sem jobb, sem bal felé.

A francia sajtó — az új kormány kine- vezését kommentál- va — megállapítja, hogy tulajdonkép- pen hármass direktórium fogja intézni Németország sorsát. Ennek a direktórium- nak a tagjai: Hindenburg, Brüning és Gröner.

Becsukjuk a boltot!

— mondják a szatmári kereskedők, mert kiűzték ellenük az adóárverést

Szatmár, október 10.

Péntek reggel a szatmári kereskedők legnagyobb része arra hirtre ébredt, hogy az adóhivatal ismét elkezdte a lefoglalt áruk elszállítását.

Az adóhivatal ugyanis régebben ott, ahol az adóárverésen vevő nem jelentkezett, a lefoglalt tárgyakat egyszerűen elvitte, beraktározta és később alkalmas időkből értékesítette.

Legnap Fléger Samu fűszerkereskedő- vel az történt, hogy az adóhivatal közegei megjelentek nála és árverezni akartak. A kereskedő tizennégyezer lej adóval van hátralékban. Természetesen nem tudta Fléger a tizennégyezer lejt kifizetni, csak négyezer lejt ajánlott fel, amely összeget azonban a végrehajtó nem fogadott el, ha- nem

kiűrtette az egész fűszerüzletet, sze- kerre rakatta és bevitte az adóhivatal raktárába.

Százhuszezer lej értékű árut vittek el ti- zennégyezer lej adókövetelés fejében.

Fléger Samu mit tehetett egyebet, áru nélkül maradván, becsukta az üzletét. Hétfőre újabb árveréseket tűzött ki az adóhivatal.

A főtér legnagyobb kereskedőit akarja hétfőn árverezni.

A Fléger-hír hatása alatt ezek a főtéri nagykereskedők népes küldöttségbe tö- mörültek és megjelentek ma délelőtt Gre- cu Joan, a kereskedelmi és iparkamara főtitkára előtt és közölték vele, hogy amennyiben a kamara a pénzügyigaz- gatósnál legalább annyit el nem ér, hogy a kitűzött árverést 30 napra el- halasztja, hétfőn reggel azok a keres-

kedők, akik ellen adóárverés van kitűz- ve, üzleteiket ki sem nyitják.

— Nem hagyjuk áruraktárunkat elhur- colni! — mondták a kereskedők.

A kamara az adóhátrálék ügyében azonnal megkereste a pénzügyigazgató- ságot és amennyiben a pénzügyigazgató a kérés elől mereven elzárkózik, hétfőn Szatmáron tényleg nem nyit ki vagy husz-harminc üzlet.

EDISON haldoklik

Newyork, október 10.

A hetek óta nagybeteg Edison állapo- ta tegnap válságosra fordult. A beteg szerda óta nem táplálkozik és pénteken egész nap eszméletlenül feküdt. Halálá- nak bekövetkezését minden pillanattal várják.

Románia gabonát helyezhet el Csehszlovákiában

Prága, október 10.

A minisztertanács engedélyt adott 4500 vagon külföldi gabona behozatalára. Eb- ből a mennyiségből Csehszlovákia a leg- nagyobb részt Romániából fogja besze- rezni.

Legjobb szövetek legolcsóbb áron!

Kérje szabójától a VESTIS szövetmintakártyáit! Postai megrendelések gondosan összeállítva, azonnal expedírlatnak!

Brassó

VESTIS

Lensor 26

Tiltakozás a Temesvári lapbetiltás ellen,

ami nyílt arcúlsapása az alkotmánynak

Temesvár, október 10.

Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírószervezet temesvári csoportja pénteken este viharos ülést tartott a napról-napra mindjobban veszélyeztetett sajtószabadság védelmére. Okot a gyűlés összehívására a már országsszerte ismert körülmény szolgáltatott, hogy a Jorga-kormány a Temesváron megjelenő Déli Hírlap című napilapot az ország alkotmányának legbrutálisabb megsértésével, minden előzetes vizsgálat nélkül betiltotta s ezzel egy kisebbségi napilap egzisztenciáját megfojtva, veszedelmes és fenyegető mementót állított többségi és kisebbségi ujságírók elé.

A Déli Hírlap büne — amint azt többször leszögeztük, — csak anyi volt, hogy részletesen közölte dr. Bocu Szevének, a bánsági tartományi főnökség volt igazgatójának nagy beszédét, amely a nemzeti parasztpárt bánsági tagozatának nagygyűlésén maró szatírával mondott bírálatot Jorgáról, a politikusról és Jorgáról, a történetudróról egyaránt.

Ha az a tény, hogy egy politikai pártnak a nagy nyilvánosság előtt megtartott gyűlésén elhangzott felszólalás megírása is ok lehet a kormánynak egy lap betiltására, olyan hallatlan precedens a romániai sajtó történetében, hogy annak nemcsak a közvetlenül érdekelt kisebbségi, hanem a többségi sajtónak is leghatározottabb tiltakozását kell maga után

Bizonyítunk!

"TISZTA VIZET A POHÁRBA!"

Részletek a Balás Ernő által Kováts Kálmán ellen lefolytatott sajtóperben meghozott jogerős bírói ítéletről

Brassó, október 10.

Brassó város magyarságát a városi intermarbírozottság létesítése és tagjainak kinevezése körül súlyos sérelem érte. Mikor ezt a tényt a közérdek szempontjából kötelességszerűen tárgyaltuk, a Balás Ernő személyével is kénytelenek voltunk foglalkozni. Balás Ernő a sajtótörvényre való hivatkozással nyilatkozatot tettett közzé, s ebben beismerte, hogy nem volt soha a Magyarpárt tagja, ma sem az, továbbá, hogy nem tekinthető a brassói magyarság képviselőjének, reprezentánsának, azán felhívott minket, hogy a cikkünkben multját, illetve háromszéki szereplését illetőleg sejtetett dolgokat bizonyítsuk. A napokban pedig megjelentetett: „Tiszta vizet a pohárba!” cím alatt egy röpiratot, melyben az Országos Magyar Pártot, annak vidéki tagozatait, vezetőségeit, különösen pedig a brassói tagozatot, ennek vezetőit és a B. L.-at támadja, rég elkoptatott beállítások felmelegítésével és teljesen az ő régi háromszéki receptje szerint. Ebben a röpiratban a közvélemény megtévesztésére idéz a budapesti törvényszéknek az ő sajtóperében hozott ítéletéből. Abból az ítéletből, melyet az ítéletábla és Curia egész terjedelmében megsemmisített. Ilyen előzmények után kénytelenek vagyunk a Balás Ernő felhívásának eleget tenni és megismertetni a megtévesztési szándékolt közönséggel, hogy milyen döntést hozott a budapesti kir. ítéletábla és Curia a Balás Ernő által multja tisztázását célzó szándékkal folyamatba tett sajtóperben.

1927. december hó 22-én a budapesti Magyarság c. napilapban Kováts Kálmán volt sepsiszentgyörgyi, most budapesti vezetőjéről tollából: „Magyar állampolgár akar lenni egy volt román liberális szenátor” cím alatt feltűnést keltő cikk jelent meg, mely Balás Ernő mérnök multjával és magyar állampolgárság szerzési törekvésével foglalkozott. A cikket a következő sorok vezették be.

„Az Erdélyből kiüldözött magyarság megdöbbenéssel értesült arról, hogy Balás Ernő volt román liberális szenátor az illetékes minisztériumok ajtóin betelepülési engedélyért és magyar honosságért kilíncsel. Nem tudjuk, hogy vakmerősége-e nagyobb ennek a hirhedt alaknak, vagy bizalma a már-már bűnné fajuló magyar lovagasságban.”

Ezután a közérdekre való utalással Kováts Kálmán foglalkozott Balás Ernő háromszéki politikai és gazdasági szereplésével és azt igyekezett kimutatni, hogy Balás Ernő nem méltó arra, hogy Magyarország polgárai sorába kerüljön. A cikk e szavakkal záródott:

„A trianoni határokon túl szenvedő és ittmádkozó erdélyi magyarság érthető érdek-

vonna. És ez történt meg a temesvári kisebbségi ujságírók tegnapi esti gyűlésén, ahol ünnepélyesen és határozottan állást foglaltak a Déli Hírlap betiltása ellen.

A gyűlés megnyitása után a Temesvári Hírlap szerkesztősége nevében Pogány László élesen tiltakozott a sajtószabadság megsértése ellen s rámutatott arra, hogy a Déli Hírlap betiltása sérelmes elvi okok miatt is, mert

nyílt arcúlsapása az alkotmánynak, de sérelmes szociális szempontból is, miután ujságírók és nyomdászok egzisztenciáját borította fel.

Ünnepélyesen kell tiltakozni a lap betiltása ellen, annak ellenére is, hogy a Déli Hírlap most Bánsági Hírlap címen jelenik meg.

Indítványára a temesvári ujságírók gyűlése elhatározta, hogy

tiltakozó memorandumot készít és azt háromtagú küldöttség útján átadja Jorga miniszterelnöknek, Argetoianu belügyminiszternek és Brandsch Rudolf dr. kisebbségi miniszternek.

A gyűlésen a román ujságírók képviselőiben megjelent Urletianu Radu hírlapíró is, aki kijelentette, hogy a román sajtó munkásai teljes mértékben szolidárisak kisebbségi kartársaikkal és tiltakozó memorandumukat maguk is magukéval teszik és aláírják.

.....kétségtelen, hogy magyar emberek

jelölttel szemben, s a majdnem tiszta magyar kerületben a szavazók legnagyobb része tartózkodott a szavazástól, s így öt kevés szavazattal... szenátorrá választották.”

„Tény továbbá, hogy a magyar közös vezérőlbizottság a főmagánvádlót (Balás Ernőt) az előbbi bekezdésben leírt magatartása miatt az erdélyi magyar kisebbség képviselőiben megbélyegezte és a magyar faj árulójának tekintette.”

.....kétségtelen, hogy magyar emberek közt a politikai ellentét és ellenszenv nem fajulhat el következmények nélkül annyira, hogy bármelyik fél a magyar nemzet megbecsülése ellen irányuló vétséget kövessen el, volt magyar köztisztviselőket sikkasztással, magyar kormánybiztost lopással, magyar uriaszontyot orgazdasággal vádolja meg, s a hazafias meggyőződésből esküt nem tett s emiatt üldözött volt magyar köztisztviselőket segélyezési ügyét nem, hogy védelmébe venni, vagy támogatni, hanem az ezekre vonatkozó állítólagos visszaélésekre a hatóság figyelmét felhívja és ezt az ügyet a sajtó útján felszinen tartja, s általában, hogy a román tisztviselők és vezető szerepet játszó román egyénekek szemben a magyar uralom alatt tekintélyes állást betöltő, s a nép közötti vezetésre hivatott magyar embereket lekicsinyeljen, erkölcsi és szellemi tekintetben inferioritásban levőknek tüntessen fel. Aki ilyeneket tesz,

azzal szemben jogosult az a tényállítás, hogy fájának árulója, s hogy az előtt, ha nem is a börtön, de a fogház kapuja nyitva áll, s mint ilyen, nem érdemi mag, hogy magyar állampolgárságot nyerjen.

Együttal közérdek az, hogy ily irányú szándéknak teljesülése megakadályoztassék. Már pedig a kir. ítéletábla megítélése szerint a főmagánvádlóval (Balás Ernővel) szemben a most felsorolt cselekményeknek az elkövetése bizonyítást nyert.”

.....az a lényeges, hogy a hazafias érzésből esküt nem tett volt magyar köztisztviselőket segélyezési ügyét, melyet minden jóérzésű magyar ember helyesnek és méltányosnak tarthatott, a főmagánvádló lapja egy állítólagos visszaélés ügye alatt hosszú időn át felszinen tartotta, nyilván abból a célból, hogy magyar politikai ellenfeleinek kellemetlenségeket szerezzen, őket a magyarság előtt is discreditálja, azonban egyúttal a román hatóságok érdeklődését ebben az ügyben ébren tartotta s a volt magyar köztisztviselőket üldözéseknek tette ki. Az említett lapnak (Hatalás) azok a közleményei pedig, melyek a magyarság vezető embereit bravóknak, kutmérgezőknek, hazugoknak írja le, viszont visszaélések miatt elbocsátott román tisztviselőket védelmébe vesz, ugyancsak méltán váltják ki a főmagánvádló magyar érzése ellen az elítélést. A vádló szenátorságával kapcsolatosan is megállapítható, hogy ő a megszerzett magyar pártok közös vezetőbizottsága határozata ellenére, tehát a nagy küzdelemben annyira szükséges szoriladítás megszegésével vállalt jelöltséget, s kibuktatott egy nálánál sokkal értékesebb, tekintélynek tartott és politikai multja visszatekintő férfi, jóllehet kellő önkritika mellett be kellett volna látnia, hogy ő fájának ezzel csak árthat. Ennek az álláspontnak helyességét támogatja az a bizonyított tény is, hogy az ottani helyzet teljes ismeretében levő és tekintélyes, valamint kipróbált magyar érzésű férfiakból álló vezérőlbizottság az erdélyi magyar kisebbség képviselőiben megbélyegezte és a magyar faj árulójának tekintette a főmagánvádlót (Balás Ernőt)."

„Az eddig feltárt bizonyítási anyagának a mérlegelése után pedig a kir. ítéletábla nem csak azt a vádbeli tényállítást vette bizonyítottan, hogy a főmagánvádló (Balás Ernő) lapjában olyan cikkek megjelenését tette lehetővé, melyek Magyarországot csak úgy, mint a „Jödő”, vagy „Bécsi Magyar Ujság” sértegették, hanem azt is, hogy kormányzóértést, nemzetgyalázasokat, rágalmaszásokot követett el, válságos időben általában hazafiatlanul viselkedett, fájának ellensége, árulója lett, akitől a székelység undorral fordul el, s akitel szemben a magyarság érdeklődéssel figyelheti, melyik ajtó nyílik meg: az országé-e, vagy a börtöné?”

A Balás Ernő által alapított Világosság szövetkezet ügyét tárgyalva, a kir. ítéletábla a többek között ezeket mondja ítéletében:

„Az anyagi kivihetőséget illetőleg azt fogadta el bizonyított ténynek a tábla, hogy a fennforgó időben és viszonyok között a tero anyagi szempontból kivihetetlen volt. Viszont a kir. ítéletábla nem fogadta el bizonyítottan, hogy a szövetkezet üzletvezetésénél visszaélések nem történtek s hogy a szövetkezet tagjai nem lettek megkárosítva. Ellenkezőleg, tényként állapította meg, hogy a szövetkezetnél az 1926. év szeptember hó 27-ik napjáig műszaki, dologi és személyi kiadásokra 650.000 lej számoltatott el, a főmagánvádló ügyvezető igazgató 10000 mérnői munkadíj előleg címen 110.000 lejt vett fel, azonkívül az egész alapítóktól meghaladó követelést támasztott tervező mérnői munkadíj címén és zálogul a terveket is megvált tartotta, s az igazgatóság csak a szövetkezet felszámolását tartotta legfeljebb kezesszerűvithetőnek, a tervezett mű létesítését pedig csak, ha valami csoda történik... az is tény, hogy a főmagánvádló tervezői munkadíján felül még főmérnői fizetést is élvezett... a kir. ítéletábla azt a tényt is megállapította, hogy a szövetkezet üzletvezetésének jegyzése folytán közel 5000 ember volt anyagiilag érdekelve, továbbá, hogy a szövetkezet ügykezelésében törvényellenes ügyvezetés és... más bűncselekmények egész tömege fordult elő... azt is bizonyított tényként fogadta el a kir. ítéletábla, hogy az alapítástól számított 6 év alatt a tervezett vízművet nem létesítették, ellenben az üzletvezetést jegyzett szövetkezeti tagokat üzletre hátrálékuknak kamatokkal együtt 8 nap alatt való befizetésére felszólították, mely eljárás nagy nyugalanságot keltett, a tagok az üzemi létesítést, vagy befizetett pénzük visszafizetését követelték. Az is vitán kívül álló tény, hogy főmagánvádló igazgatói állását elhagyta és Sepsiszentgyörgyről Brassóba költözött. Orszsefoglalóba a megállapított tényekkel, a kir. ítéletábla bizonyítottan vette, hogy míg neki (Balás Ernőnek) a szövetkezet létesítéséből származó anyagi haszna volt, s a szövetkezet kasszájába ez uton át az ő zsebébe dült a pénz, addig a székelység nagy tömege tetemes kárt szenvedett, s ő elszámolás nélkül elhagyta igazgatói állását és elköltözött Sepsiszentgyörgyről.”

.....bizonyítottan vette (t. i. a kir. ítéletábla) annak a vádbeli tényállításknak a valódiságát, hogy a főmagánvádló nehéz gazdasági viszonyok között, egy román rendeltre való utalással, pénzszerzés céljából, vállalkozott egyes malomtulajdonosok malmanak szükségtelen műszaki felülvizsgálatára.”

„Egybevetve most már a vádbeli tényállításokat az elrendelt valóságbizonyítás eredményeként megállapított tényekkel, a kir. ítéletábla úgy találta, hogy az elsőfoku bíróság tévedett és a Bp. 385. paragrafusának 1. a. pontjában írt anyagi semmisségit okot létesített, amikor, bár egyes tényállítások valódiságát, melyek a vádbeli sajtóközlemény lényegét érintették, a maga részéről is bizonyítottan vette, a vádlottat mégis bűnösnek mondotta ki.”

„A kir. ítéletábla úgy találta, hogy a vádlottnak sikerült bizonyítani az összes tényállításoknak azt a lényeges tartalmát, hogy egy kivihetetlen vállalkozásból kifolyólag neki (Balás Ernőnek) tetemes anyagi haszna volt, míg a székelység nagy tömege érzékeny kárt szenvedett, — valamint, hogy elszakított területen fájának árulója, ellensége lett, s hogy Magyarországot kormányzója, nemkülönben a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen bűncselekményeket követett el... az egész sajtóközleménynek, illetve a vádbeli összes tényállításoknak valódisága bizonyítást nyert.”

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forrócsövek állandóan raktáron.
„Armatura” r. r. t. Fiók cégnél
Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

HÁZELADÁS

Brassó belvárosban, előnyös fekvéssel, két uccára nyíló fronttal, két nagy gyárteremmel, lakhelyiségekkel és nagy raktárral, szabad kézből eladó, esetleg kiadó. Ajánlatok „Előnyös fizetési feltételek” jelígre a brassói kiadóba kéretnek.

Üzletünket

október 15-én költöztetjük át!

A különböző szükségleti cikkek árait mélyen leszállítottuk. Látogasson meg!

Lang, Rosenthal és Palmheri
üveg- és porcellánkereskedés
Brassó.

Közgazdaság

Statistika a papirkosárban

Ötven százalékkal drágítja Románia a külföldi iparcikkek árát

Miért él drágán a romániai polgár

Addig nem lehet komoly olcsóbbításról beszélni, amíg a túl magas befozatali vámokat is le nem szállítja a kormány

Bukarest, október 10.

Az egyik minisztériumban egy nemzetközi statisztika került véletlenül a kezembe. A statisztikát a washingtoni külkereskedelmi kamara állította össze. Ilyen statisztikák bizonyára tömegével érkeznek a minisztériumokba, ahol — valószínűleg úgy, amint érkeznek, be is kerülnek a papirkosárba.

Ez az egy mindenestre megérdemelte volna, hogy nagyobb figyelmet szenteljenek neki. Az iparügyi minisztériumban nap-nap után folynak a megbeszélések, tanácskozások, az iparcikkek olcsóbbításáról, a washingtoni statisztika pedig nagyon is belepasszol az olcsóbbítási akciók tárgyalásainak anyagába.

AZ, AMIRŐL SZÓ VAN...

Az iparcikkek leszállításának radikális megoldása nem éppen mai keletű problémája Romániának. Az első, ilyenirányú óhaj már akkor felmerült, amikor a mezőgazdasági termékek árai zuhanni kezdtek és a buza nyolc-száz lejes ára a múlt kódébe kezdett veszni. A buza közben kétszáz lej alá esett, nem is eszszott, hanyat-homlok bukkott, de az iparcikkek árai még ma is a felszínen mozognak.

Nem akarunk túlzás látszatába esni s ezért itt mindjárt elismerjük, hogy az iparcikkek árai is követték a mezőgazdasági termékek áresését, de csak bizonyos mértékig!

A két áresés közötti aránybeli különbség megszüntetése, vagy legalább is részbeni eliminálása a kormány célja az olcsóbbítási akcióval. A cél mindenestre kettős: leszorítani az iparcikkek árát és ezáltal elérni a fogyasztóképességet, hogy az ország ipara termelhesen.

Hogy nálunk a gazdasági válság a mai mélypont alá süllyedhetett, az általános világ-gazdasági determinánsokon kívül, speciális okai voltak. Mindenekelőtt a fogyasztási krízis, amely olyan arányban rontotta le a termelési lehetőségeket a gazdasági élet minden oldalán, amilyen arányban a fogyasztó rétegek életstandardja alábbszállt.

NEGYEDÉRE CSÖKKENT FOGYASZTÓKÉPESSÉG

Romániában, mint agrárállamban, az ipari termékek nagyfogyasztói elsősorban a mezőgazdák. Az ország lakosságának pontosan 84 százaléka él mezőgazdálkodásból, illetőleg az ezzel kapcsolatos jövedelmekből és csak 16 százalék az a réteg, amelynek érdekei nem fűződnek az agrártermeléshez. Ha ezt a nagyon is fontos körülményt figyelembe vesszük, meg is találjuk a magyarázatát annak, hogy a fogyasztóképesség miért csökkent nálunk nagyobb mértékben, mint általában a tőlünk nyugatra eső államokban.

A buza ára — figyelmen kívül kell hagynunk ezuttal a kiviteli prémiumot, amely végeredményben a fogyasztók nemzeti ajánléka a mezőgazdáknak, — kétszáz lej mázsánként, vagy talán még annyi se, viszont hol van az az iparcikk, amely három-négy év alatt pontosan a negyedére esett volna! Mint-hogy nincsen ilyen cikk, vagy, ha van, az semmiesetre sem közszükségleti, a következtetés nyilvánvaló. Le kell szállítani az iparcikkek árát a gabonatermékek árainak szintjére, hogy a fogyasztóképesség növekedjen és a megbillent mérleg helyreálljon.

A GYÁRIPAR ERRŐL NEM BESZÉL...

A gyáripár képviselői, akiket a kormány már régebben sarkal, hogy menjenek lejjebb az árakkal, egy igen tetszetős érvvel operálnak: nevezetesen, hogy addig nem lehet további olcsóbbításról beszélni, amíg a közterheket le nem szállítja.

Hogy a közterhek megnyomorítják az ipart, a kereskedelmet, sőt a magánegzisztenciákat is, az nem képezi vita tárgyát. Ez azonban csak egy része, igaz, hogy nem is olyan jelentős része az olcsóbbítás lehetőségének, de van még ezenkívül valami más is, amiről a gyáripár nem beszél, még pedig azért, mert nem érdeke, hogy erről beszéljen. És itt, enél a kényes kérdésnél kap igen jelentős szerepet az a washingtoni statisztika, amelyről fentebb említett tettünk. — Ez a statisztika ugyanis, az egyes országok és ezeken keresz-

tül az egész világ vámpolitikájáról mond adatszerű súlyos bírálatot...

HOLLANDIA: 8
ROMÁNIA: 50

Mindenekelőtt megállapítja a kimutatás, hogy az ipari cikkek gyártásához szükséges nyersanyagok legalább ötven százalékkal csökkentek és, hogy ugyanilyen arányban esetek a munkabérek is az egész világon. Ezek azonban közismert tények, minthogy többé-

kevésbé általánosan tudott dolog a statisztikának az a másik megállapítása is, hogy az ipari termékek árai azért nem lehetnek olcsóbbak, mert a vámsorompók nem engedik.

Kevésbé ismert azonban a washingtoni kimutatásnak az a része, amely felsorolja, hogy a vámsorompó által melyik állam, mennyivel drágítja meg a külföldről bevitt cikkek árát.

A kimutatásban Románia a legeslegelső helyen szerepel, már ami a vámdrágítást illeti. Európában általában három csoportba so-

A Nemzeti Bank mentőakciója során:

Eddig 18 és fél millió rendkívüli hitelt kaptak az erdélyi magyar bankok

Bukarest, október 10.

A Nemzeti Bank nagy „mentőakciója” során, amint annakidején beszámoltunk, 40 millió lejes rendkívüli hitelt helyezett kilátásba az Erdélyi Bankszindikátus tagjainak a rendes hitelkereten kívül. Többszöri intervenciók, előterjesztések, kérésnek volt ez a negyven millióról szóló ígéret eredménye akkor, amikor a Szindikátus bankjainak ennek legalább a tízszerezése lett volna szüksé-

gük, hogy a pillanatnyi helyzetükön könnyíthessenek.

Amint értesülünk, ebből a negyven millióból is

a Nemzeti Bank eddig mindössze 18.500.000 lejt folyósított,

amelyet főleg vidéki kisbankok kaptak. Hogy ez a 18 és fél millió még csak injekciónak sem mondható, az természetes.

A vasút tarifapolitikáját a kormány közvetlenül fogja ezután irányítani

Egy albizottságot is kineveznek a tarifabizottság mellé, amelyben a nagyipar és nagykereskedelem is képviselőhez jut

Bukarest, október 10.

A pénzügyminisztériumban tegnap este tartotta meg első ülését a kormányának az a bizottsága, amelynek az a feladata, hogy javaslatot készítsen a vasúti tarifának a gazdasági viszonyokkal való összehangolására.

Az ülésen az összes gazdasági szakminiszterek személyesen vettek részt

és Argetoianu elnöklésével folyt le. A pénzügyminiszter ismertette a bizottsággal a kormány programját a vasúti tarifára leszállítását illetőleg és rámutatott arra, hogy

mindenekelőtt a gabona, a pakura és a szén szállítási költségeit kell csökkenteni, mégpedig úgy a belföldi for-

galomban, mint az exportban.

Az értekezlet ezután határozatot hozott, amely a következőképpen szól: Tekintettel arra, hogy a vasut szállítási tarifája közvetlenül érinti az állam gazdaságát, szükségesnek mutatkozik, hogy a kormány maga irányítsa a vasut tarifapolitikáját. A jövőben a tarifapolitikai bizottság véleményét fog mondani minden olyan kérdésben, amely a vasúti szállítási díjak módosítására vonatkozik. Az értekezlet ezután elhatározta, hogy a tarifabizottság mellé egy albizottságot nevez ki,

amelynek tagjai lesznek a szállításban érdekelt minisztériumok kiküldöttjei, a nagyipar és nagykereskedelem képviselői, valamint a vasut delegált szakértői.

Majdnem szünetel a gabonaexport

Bukarest, október 10.

Beszámoltunk már arról, hogy az angolfont árfolyamának esése óta, erősen megcsappant a román gabonakivitel is, minthogy a külföldi gabonakötések főleg fontban történtek, s ezért nagy veszteségek érték az exportőröket, akik a további veszteségek elkerülése végett kénytelenek voltak a gabonakivitel leépíteni.

A kérdés körül már különböző komplikációk is keletkeztek, amennyiben a romániai exportőrök csak úgy akarnak eladásainak eleget tenni, ha a külföldi importőrök nem a mai csökkentárfolyam, hanem az aranyparitásos fontban fizetik a leszállított gabona ellenértékét. Amíg ez a vita el nem dől a gabonaexport ugyszólván teljesen szünetel a román dunai és tengeri kikötőkben.

Konstancából a fontesés előtt napi 400—500 vagon különféle gabona és buza hagyta el az országot, ma azonban alig 30—40 vagon gabona érkezik Konstancába a tengeren való továbbítás céljából. Vannak hajók, amelyek két hét óta várnak arra, hogy megrakják őket.

Bukarest nem szállítja le a kenyér árát

Bukarest, október 10.

A bukaresti városi tanács ma rendeletileg újra szabályozta a kenyérárakat. Tulajdonképpen nem is szabályozta, mint-hogy azt meghagyta változatlanul. A fekete kenyér ára kg.-ként 5, a fehér kenyéré 7 lej volt és maradt október havában is, noha a buza ára napról-napra tovább esik. A tanács rendeletében kilátásba helyezi, hogy novemberben, ha arra ok lesz, le fogja szállítani a kenyérárakat.

rozhatók az államok, a vámdrágítás szempontjából.

Az első csoportba tartoznak azok, amelyeknek váma a külföldről behozott árukat maximum 15 százalékkal drágítja meg. — Így Hollandia 8, Dánia 12, Belgium 15 százalékkal drágítja meg a külföldi ipari cikkekét.

A második csoportba tartozók váma 30 százalékal. Ezek: Svájc 22, Olaszország 28, Németország 28, Franciaország 30, Ausztria 30, Magyarország 30 százalékkal.

A harmadik csoporthoz tartozó államok, ezek között szerepel Románia is, 50 százalékkal drágítja meg a külföldi árut. Ime: Csehszlovákia 35, Jugoszlávia 35, Lengyelország 40, Románia 50 százalékkal.

LE KELL ÉPÍTENI A MAGAS VÁMOKAT

A külföldi termelvények drágításában tehát Románia viszi a pálmát. Lehet itt komoly olcsóbbítási akcióról szó, amíg csak a belföldön termelt cikkek árát akarják leszállítani? Aligha, mert az egyoldalú megoldás legjobb esetben is csak félmegoldás volna.

Hollandia 8 — Románia 50. Két olyan véglet, amelybe sok minden belefér. Nyomor és jólét, drágaság és olcsóság...

Megértjük a gyáripárt, hogy nem beszél a vámok leszállításának szükségességéről, csak a közterhekről, mert mind a kettő érdeke. Az is, hogy a vámkérdést ne fessegesse, az is, hogy a közterheket szegezze szembe az olcsóbbítási kívánalmakkal.

Mert a vámok órté vannak, mármint a gyáripárért.

A nemzeti ipar védelmét szolgálja az el-képesztően magas vám, amely lehet nemzeti is, lehet ipari érdek is, de semmiesetre sem a fogyasztók érdeke.

Ha komoly olcsóbbítást akarunk, akkor gyérünk le a vámokkal is.

Pogány Marcell

A kétarcu cukorár-leszállítási akció

Bukarest, október 10.

Rövid idő óta újra foglalkoztatja a közvéleményt a cukorárak leszállításának kérdése. Leszállítják, nem szállítják le. Minduntalan megismétlődő refrén.

Multhéten ebben a kérdésben, amint arról már beszámoltunk, újabb megbeszélés volt az iparügyi minisztériumban. A kormány megbízásából Vasilescu-Karpen miniszter azt javasolta a cukorgyárak és répatermelők egybegyűlt képviselőinek, hogy közös áldozatkészséggel szállítsák le a cukor kilogrammonkénti árát — tíz lejjel.

Eddig tehát rendben volna a dolog.

Ami nincsen egészen rendben az, ahogyan a kormány a leszállítást keresztül akarja vinni. A cukrot ugyanis elsősorban maga az állam drágítja meg. Egy kilogramm cukor fogyasztási adója 10 lej, forgalmi adója 1.50 lej, bélyegilleték, fuvar stb. további körülbelül 3 lej, összesen tehát 14—15 lej. Ez százalékban kifejezve 45 percent. Ennyivel drágítja meg a cukrot elsősorban maga a kincstár.

Ebből önként következik, hogy az árszállításnál, magának az államnak kellene jópéldával előljárni. A miniszter azonban bejelentette, hogy a kincstár, sajnos, mindössze két lejjel járulhat hozzá az árszállításhoz, vagyis ennyivel csökkentheti csupán a fogyasztási adót, mert a költségvetés nem bír el nagyobb engedményt.

Az árszállítás pillanatnyi helyzete tehát így fest:

Ha a 37 lejes cukrot a tervezett 10 lejjel 27 lejjel leszállítják, ebből kap az állam 13 lejt, a cukorgyárak és a répatermelők együttesen — 14 lejt. Az állami drágítás ebben az esetben nem hogy csökkent volna, ellenkezőleg, felszökkent majdnem 50 százalékra.

Ime így néz ki meztelenre vetköztetve a cukorolcsóbbítási akció. Nem sajnáljuk a cukorgyárakat, a répatermelőket is meg kell hozniuk az áldozatot a leszállítás érdekében, de — hol marad az állam?

A többi már nem lényeges, csupán napi tudósítás.

A cukorgyárak egyelőre nonakodnak attól, hogy leszállítsák az árakat, mert ők megállapodást kötöttek tavasszal a minisztériummal, amely úgy szavalt, hogy ha a tavalyi répáért 10.600 lejes árat fizetnek ki a termelőknek, akkor a kormány nem szállítja le a cukor árát addig, amíg a gyárak ebből a répából termelt készletüket el nem adják. A gyáraknak még 6—7 ezer vagon cukruk van raktáron, aminek az eladása fél évig is eltart-hat. Addig tehát a kormány — jogszerűt — nem követelheti az árszállítást.

Valami megoldást keresnek most, amely közös nevezőre hozná az érdekellentéteket. A gyárosoknak e hó végén kell nyilatkoznia. Addig minden esetre marad a régi ben. És azután? Azután megint csak drága lesz a cukor, mert az állam az, amelyik elsősorban drágítja. Majdnem ötven százalékkal...

És a fogyasztó? Az nem számít.

Szerkesztői üzenetek

A. G., Ha készsége és ambíciója van a pályára, de a nyelvtudása fogvatékos, legjebb, ha Magyarországon próbálkozik, ahol detektív-képző iskola, illetőleg tanfolyam is van a rendőrségen. Csak attól tartunk, hogy az iskolai képzettsége nem elegendő. Irjon mindenestire a m. kir. államrendőrség főkapitányságának, (V. Béla-utca). Ha itthon akar maradni és tud románul, a román államrendőrségen is jelentkezhetik. Itt kisebb képesítéssel is megelégszenek.

K. A., *Lupény*. Mi levelek és pályázatok továbbítására nem vállalkozhatunk, de készséggel közöljük itt összefoglalóan az en pontjait: 1. Minden gazda, akinek legalább öt hold földje van, köteleztessék rá, hogy azzal foglalkozzék, s ne mehessen gyárakba, bányákba stb. 2. Nagy gabonarektárakba gyűjtessék a gabona és külföldre közvetítők kizárásával adassék el. 3. Olcsó eladása a produktumoknak. 4. A szaporodás megállítása, a míg a munkanélküliség tart. 5. Világbirodság irányító és ellenőrző hatáskörrel.

P. P. Örülünk, hogy bizik gazdag munkaságának a sikerében. Az életről és újságból egyaránt választást témt.

D. K. Az osztrák-magyar hadseregben szolgáltaknak nem számítják kétszeresen a háborús éveket.

T. V. Ön az állatkiállítás fellendülésére találó példákat említ leveleiben. Egy ligeti ember két darab ökrét lopták el a csordából, az árkos csordából is huszezer lejes ökröket vittek ki. A bölöni csordából egy tehenet, s máshonnan is szarvasmarhákat. Szóval, szépen lendült fel az állatkiállítás.

Bélyeg Dani. A váltakozóan jó és kevésbé jó rímek között akad néhány friss ötlet is, de általában hiányzik verseiből az igazi szatirikus szellem és a frappáns fordulatosság. Sajnálattalunkra, nem közölhetjük egyiket sem. Az aktualitásokat különben is, mint tetszik látni, szellemes házi poétánk, belső munkatársunk szokta naponta, röviden és találon, megverselni.

G. I. A sorozás alkalmával kérheti, hogy, mint családfelemlető mentés fel. Jelentkeznie ott kell, ahol a lajstromba fel van véve. Az okmányokat az előjáróság állítja ki. Az nem akadály, hogy mikor Önt besorozták, egy 19 éves öccse volt, de az meghalt, ellenben az már igen, hogy két bátyja él, habár az egyik Amerikában. Emiatt aligha fog sikerülni a felmentése.

Önkéntes, Csiklaplóc. Még kérheti az önkéntesi jogot, sőt kell is kérnie, ha az akar lenni. November elsején kell bevonulni az önkénteseknek.

B. J.-né. A B. L. könyvosztályán megrendelhető Kenedies Odón: Baromfi-tenyésztés című könyve, (ára 143 lej és 10 lej portó), amiből mindent megtudhat. De kérhet tanácsot az Ávicultura című szaklaptól is. (Arad, Strada Dorobantilor 2.).

021.303. sz. előfizető. A kért levelet elküldtük b. címére.

020.910. sz. előfizető. Sajnos, a jegyzőnek igaza van. Az ügyét csak nagy áldozattal, rendkívüli segítséggel lehetne dűlőre juttatni.

MINISTERUL LUCRARILOR PUBLICE
SI AL COMUNICATIILOR DIRECTIUNEA
TECHNICA SI A
DRUMURILOR JUDETENE, VICINALE SI
COMUNALE

54.451. sz.

1951. szeptember 28.

HIRDETMEY.

Közírré tesszük, h g; 1951. október hó 19-én délelőtt 10 órakor, a caetul de sarcini-típ 6. paragrafusa alapján nyilvános árverés tartatik, állandó és rendszeres gépjárművekkel fenntartott, nyilvános közlekedési jog elnyerésére, utasok és podgyász szállítására, a következő utvonalon:

Brassó, Vidombák, Keresztényfalva, Szász-volkánv, Ótőhán, Zernest.

A jog négyévi időtartamra szól.

Az árverést úgy Bukarestben, a Ministerul Lucrarilor Publice si al Comunicatiilor-nál, a Directiunea Technică si a Drumurilor Jude-tene, vicinale si comunale árverezési termében, mint Brassóban, a vármegyei prefekturánál tartatik meg.

Az árlejtést kizárólag az erre a célra szolgáló nyomtatvány-típusokra írt, aláírt, zárt és lepecsételt ajánlatok alapján, melyek a fentemlített nyomtatvány-típusok szövegével teljesen egyenlők.

Bármilyen eltérés a nyomtatvány-típustól, vagy a caetul de sarcini-típ 8. paragrafusa, első bekezdésétől, magával vonja az ajánlat megsemmisítését, amelyet ebben az esetben be nem érkezettnek tekintenek.

A pályázók készpénz, vagy állami papirokból álló óvadékot is kötelesek letétbe helyezni a Casa de Depunerinél, vagy az ország bármely pénzügyigazgatóságánál és az erről szóló nyugtát az ajánlattal egyidejűleg átadni kötelesek.

Az óvadék legalább 10 százalékat kell kitegye annak az összegnek, amelyet a pályázó felajánl, az összes járművek után és a koncesszió egész idejére utasonként 2 lejes kilométer-tarifa alapján az autóbuszoknál és 3 lejes kilométer-tarifa alapján az autókánál.

A fentiek szerint elkészített borítékokon kívül a pályázók kötelesek még külön borítékban azokat a garancia-okmányokat letétbe helyezni, amelyeket a caetul de sarcini-típ 9. paragrafusa szerint megkövetelnek.

Bármilyen, az árverésre vonatkozó információ a Directiunea Technică si a Drumurilor Jude-tene, Vicinale si Comunale din Ministerul Lucrarilor Publice si al Comunicatiilor, valamint a brassói vármegyei prefekturánál.

Ezeknél a hatóságoknál beszerezhetők az előírt nyomtatvány-típusok is, 4 lejért darabonként és megtudhatók a koncesszió feltételei is.

Nicolau sk., igazgató.

Gyümölcsiacsemetét

Sétány- és diszfa. rózsát, vadoncot, mérsékelt árban

Gazdasági Tanintézet Fa-iskolája

MEDGYES - MEDIAS

Az őszi ültetés a legsikeresebb.

Árjegyzék ingyen

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25%-os engedmény. Állást keresőknek 25%-os kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej

Vétel-eladás

Központi fekvésű jobb házat megvételre keresek. Ajánlatokat „pontos házszám, terület és ár” jellegre a brassói kiadóba leadni. 15212

Gőzgép részére keresünk 39 m hosszú, 90 cm. átmérőjű pléhből készült kéményt. „Concordia” mina de Cărbuni s. a. Brassó, Str. Voivod Mihai 13. 15197

Eladó egy 21-es Ganz-hengerszék és egy kétréti rádiószita, majdnem újak. Zsigmond malom, Csikmadarás. 15202

Egy szép családi ház 2-szer egy szoba és konyha, jutányosan eladó. Cim 15237 sz. alatt a brassói kiadóban.

Zongora bérbeadó. Brassó, Köllő, Szent János-u. 22. 270

Vizerőmű lakóházzal eladó, vagy kiadó. Leveleket „25 HP” jellegre a brassói kiadóba kérem. 15268

Nagyon olcsó. Egy ház, mely áll hat szoba konyha, nyári konyha, nagy kert és mellék-helyiségekből. Összesen ezer négyzetméter nagyság, nagyon OLCSÓN ELADÓ Brassóban. Tudakozódni Suraru könyveskedés, Str. Alex. Vaida Voivod 8. Brassó. 15266

Vennék használt üzemekepes autógummi vulkanizáló formákat. Ajánlatokat mérettel és árral kér Dobribán Antal, Tulghes. 15264

Schember-mérleg olcsón eladó. Adler Oszkár Brassó, Kapu-u. 14. 15258

Női-kalapok átalakítását 70 lejért vállalom. Ugyanott új kalapok olcsón kaphatók. Brassó, Kapu-ucca 36. udvarban. 15255

Brassó, Uj-ucca 20. sz. alatt emeletes ház azonnal eladó. 15254

32 lóerős lokomobil, üzemekepes állapotban olcsón eladó. Cim 15207 szám alatt a brassói kiadóban.

Kisebb családi ház eladó Brassó, Bolonyában. Bőveibet Honvéd-ucca 36. 15252

Allást keres

FÉMI-PARISZAKISKOLAI végzettséggel és több évi technikai gyakorlattal, komoly fiatalember azonnali belépésre állást keres. Vállalja kisebb ipartelep önálló vezetését, műszaki rajzolást, gépészi és villamos üzemfenntartási munkákat. Román, magyar nyelvtudással, stabil gépészeti szakvizsgákkal. Megkereséseket „Elektromos kapociás” jellegre a brassói kiadóba kérek. 15165

Villanyszerelő tanoncot keresünk. Splendor, Brassó, Kut-ucca 44. 15273

Fajbaromfi megszervezését, vezetését, költségéket, berendezési tárgyak tervezését és részbeni készítését vállalja intelligens szakember. Levelek „Fajbaromfi” jellegre brassói kiadóba kéretnek. 15265

Fényképész-segéd állást keres. Vidékre elmegy. Levelek „Szerény” jellegre a brassói kiadóba kéretnek. 15227

Középkorú francia hölgy, kilenc éves bizonyítványokkal, német és olasz nyelvtudással, állandó jellegű bizalmi állást keres gyermekek mellé. Drot-leff, Rus-Ileanda. 15239

Német nevelőnő állást keres. Tud önállóan szabni és varrni, beszél románul, németül és magyarul. Cim a kiadóhivatalban. 15265

Nőtlen okleveles gazda, intenzív kül- és belföldi praxis-sal, a gazdaság minden ágában jártas. Állását változtatná „Szerény igényű jellegre” a brassói kiadóba. 15231

Allást nver

BOLTKÉZELŐ KERESTETIK. Szövetkezeti bolthoz szakkép-zett, kellő készpénz és ingatlan biztosítékkal rendelkező kereskedő kerestetik. Ajánl-kozók pályázatukat kellő igazoló iratokkal fel-szerelve, haladéktalanul nyujt-sák be a Hangya szövetkezetek Uniójához (Áud-Nagyenyed, Hangya központ). 15275

Kereskedelmi végzett iródi gyakorlati rendelkező kisasszony azonnali belépésre keres-tetik. Ero-film, Brassó, Calca Victoriei 84. 15280

Lakás

Kiadó két szoba konyha, für-dőszoba és kerttel. Brassó, Cur-matura, volt Cenkalja 27. 15174

UCCAI LAKÁS KIADÓ és azonnal elfoglalható 5 szoba és mellékhelyiség, irodának is alkalmas. Brassó, Strada Voivodul Mihai 17. (Kolostor-ucca). 15154

Keresek január Brassóban 10 méter belvilágu termet négy kisebb szobával. Egyedül álló telken. Ajánlatok „400” jelleg-re a brassói kiadóba. 15206

Szépen butorozott parkra nyíló napos szoba október tizenötödiktől kiadó. Brassó, Pos arét 8-a első emelet. 15205

Modern négy szoba, hall, konyha, előszoba, földszinten október 25-től kiadó Brassó-ban, Nicolae Jorga sor 4 sz. alatt. 15194

Különbejárati butorozott szo-ba, parkettes, csempekályha, villanyvilágítás, és fürdőszoba használatra, egy vagy két, eset leg három személy részére ki-adó. Brassó, Vár-ucca 32. Ben-kónél. 15267

4 szobás modern lakás a hoz-závaló mellékhelyiségekkel, ki-adó. Brassó, Bolgarszeg, Leme-tő-ucca 10-a. 15230

Szembem a brassói Korona-kávéházzal, 59. házszám alatt, olcsón kiadó október 1-ől 2 szép világos nagy szoba, akármilyen iroda-, rendelő-, építke-zési-, fogorvosi-, divat- vagy hasonló célokra. 14964

Kiadó szoba konyha, viz, vil-lanyvilágítás. Brassó, Nicu Filipescu 16. (Hátulsó Kőbánya-ucca). 15261

Szoba konyha, minden mel-lékhelyiséggel, nov. 1-re kiadó. 1200 lej. Cim 15208 sz. alatt a brassói kiadóban.

Konyha, szoba, fürdőszoba kiadó. Brassó, Str. Mihai Vite-azu 92. volt Gyár-ut. 15238

KISEBB LAKOSZTALYOK, elegánsak, orvosi rendelőnek, garconlakásnak, irodának, alkalmasak, lift, központi fűtés, meleg viz, kiadók. Bukarest-ben, Str. Regală 4., Continen-tal szálloda mellett. 15277

Brassó centrumában butoro-zott, különbejárati szobák ki-adók. Esetleg ellátással. Str. Iuliu Maniu 19. 15239

Vegyes

Találtatott egy vadász-kutya Atvehető Brassó, Nicolae Filipe-scu 16. (Hátulsó Kőbánya-u.). 15263

Kézimunkák elkészítését, párnák, falvédők montirozását, iz-léses, szép kivitelben olcsó-vállalja: Goldstein Brassó, Ar-vaház-ucca 3. emelet. 15253

Finom angol és hazai szöve-tekől olcsón készit öltönyö-ket, átmeneti és télikabátokat Kósa uriszabóság, központi hiteliroda tagja. Brassó, Kapu-ucca 6. 14720

Könyvek

Hölgyek Die Schöne Wienerin, Record, Párisi Divat, havonként megjelenő szabás-mintás divatlapok állandóan kaphatók, számonként 40.- lejért, vidékre portóval 45.- lej. A pénz legelőszérűbb bé-lyegeken küldeni. Brassói Lapok Könyvosztálya.

Páratlan olcsóság, csak 5 lej egy detektív-regény. A 113-as percsmó. Egy nagystili szel-hámos, A kísértet tanya, A mediciek töre, Jakikáltás a tul-világról, Egy álarcos bál rej-telmei, A fehér kastély titka, A titokzatos villa, Az apáért Amig az álarc lehull, Egy éj-zsaka a Berviczky kastélyban, A rádiom halál, végzetes asz-szony, Az olajlámpás, Nyomok a hóban, 15 kötet 75 lejért. Az összes szám megrendelésénél portómen esen szállítja a Bras-sói Lapok Könyvosztálya.

A NŐI TESTKULTURA UJ UTJAI, Dr. Madzsarné Jászi Alice második átdolgozott mo-zulatművészeti fejezetekkel bő-vített kiadás, 119 szöveg közö-ti magyarázó ábrával és 36 képpel. Egyetlen nő sem nélkü-lözheti, aki sulvt helyez arra, hogy megőrizze fiatalos rugó-konyaságát, aki arányos, kel-le-mes külsőre akar szert tenni. A kiűnő könyv ára 170 lej. Utánvétell 190 lej. Szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

HASZNOS TUDNIVALÓK. Ez a sorozat csupa praktikus könyvet foglal magában. Egy-egy kötet ára 20 lej. Konyhakertészet, Gombater-mesztés otthon, Kis Természet-búvár, Aquarium-terrarium, Kis ásványhatározó. Nővény-megfigyelések, Nővénykise-le-tek, Kísérletek egy cserép-nő-vénnyel, Állatmegfigyelések, Házi állatsereglet, Méhészke-dés, Kis ötvös, Kis vegyész, Vidám búvészet, Játékszerke-sztés, Művirágkészítés, Külön-böző csipkefajták, Kosárfonás, Egy lámpás rádióvevő, Fotogra-fáljunk, Matematikai kísérle-tek, Bélyeggyűjtés, Magyar bé-lyegek katalógusa, Régipont-gyűjtés, Népművészeti gyűjtés, A mikroszkópium csodás vilá-ga. Vidéki rendeléseknél kér-jük a pénz bélyegeken elő-re beküldeni plusz 10 lej portó-költségre. Brassói Lapok Könyvosztálya.

Aki többet tud, az többet keres és könnyebben kap munkát!

Olvassatok jó szakkönyveket!

Építőipari könyvek

Bossányi: Kőműves és kőfaragó szer-kezetek 170
A jelenkor építészatalossága (2 füzet) 2520
Kiszelyi A.: Faipari technológia 109
Littván: Ipari számtan és árkalkuláció 109
Németh: Az ács 113
Némethy: Kőművesmesterség 408
Palotai: A vízvezeték-szerelő 68
Raffay: Faipari szerkezetan 170
Raffay: Faipari kézikönyv 170
Róth J.: Iparosok könyvvezetése 47
Scheumann: A szobafestés technikája 163
Schodits: Építőipari mintalapok 306
Schodits: Épületbefejező munkák 170
Schodits: Lépcsőszerkezetek 646
Sutipán: Tetőfedő és épületbádogos 81
Szuppán: Bádogosok kézikönyve 149
Wagner: Mázolók és szobafestők kézi-könyve 136

Autó, aviatika, gépészet

Ford: Életem és működése 340
Habán-Delmár: Modern motorkerékpár 152
Jalsoviczky: Jarmumotorok 306
Jalsoviczky: Tűzgépek (két kötet) 340
Mihály Dénes: Az automobil 258
Mihály Dénes: Motorkerékpárok szer-kezetek 156

Mihály Ernő: Autóvezetők, szerelők kézikönyve 204
Mihály Ernő: Könnyű motorkerékpár 95
Mihály Ernő: Nehéz motorkerékpár 109
Mihály Ernő: Autójavítás és javító-műhelyek berendezése 170
Mihály Ernő: Az autó elektromos be-rendezése 170
Schähter: A motorekék szerkezete és ke-zelése, (két kötet) 170
Weiner Emil: Autókézikönyv 510
Horváth E.: A repülőmotor szerkezete, működése és üzemzavarai 272
Painlevé: Aviatika 300
Balassa: A cséplőgépek szerkezete és kezelése 306
Balog: A gázgépek 102
Balogh-Sygal: Dieselgépek szerkezete 78
Balogh-Sygal: Dieselgépek kezelése és karbantartása 78
Barna: Csavarmenetvágás 119
Beretvás: Szívógázmotorok 156
Bozók: Lokomobilok szerkezete és ke-zelése 102
Naszállyi: Stabil gőzkazánok és gőzgé-pek 291
Örl: Központi fűtés, szellőztetés és me-legvízszolgáltatás 680
Sávoly: A gőzmozdony 272
Sümegi: A tüzelőanyagok okszerűbb kihasználása 109
Weller: A fűtőszerek kézikönyve 156

Postán megrendelhető a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Ján. Kérje díjtalanul 44 oldalas szakkönyvigyűjteményünket.

B. L. Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomdavidájtatásának kiadása és értékesítése

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Dé: Str. S. Barnușu 10. (Oszian Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubalariol 7. (vált Timár-utca) — Neumann Ignác. — Marosvásárhely: Benjamina Arad. Str. Bererie 1 (Sörház-u.) — Nagyszombat: Strada Turanulu 13. (Szigetváry László. — Nagyvárad: Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szilágysomlyó: (Hálpérin Ernő) — Temesvár: Gyárfi Árpád, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dánes József.)

Központi szervezők. pénzfelvételi jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET talvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hírdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.